

APROB:
Ministrul Mediului
Gheorghe HAJDER

31.03.2026

Raport de progres
privind implementarea în anul 2025 a Programului național de adaptare la
schimbările climatice până în anul 2030

I. Prezentarea generală a contextului raportului de monitorizare

Programul Național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 624/2023, constituie principalul document de politici care are ca scop integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice și planificarea dezvoltării la toate nivelurile și sectoarele prioritare, pentru a asigura reziliența climatică pe termen mediu și lung a sistemelor economice, sociale și ecologice.

Scopul Programului Național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030 (în continuare - *PNASC 2030*) îl constituie integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice și planificarea dezvoltării la toate nivelurile și sectoarele prioritare, pentru a asigura reziliența climatică pe termen mediu și lung a sistemelor economice, sociale și ecologice. În acest sens, *PNASC 2030* menține axarea pe cele șase sectoare vulnerabile – agricultura, resursele de apă, sănătatea, sectoarele forestier, energetic și de transport, pentru a realiza agenda națională de dezvoltare încorporată în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, obiectivele de dezvoltare durabilă asumate în cadrul acesteia, precum și Strategia de mediu pentru anii 2024-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409/2024, Contribuția Națională Determinată (CND) actualizată prezentată de Republica Moldova în 2020 în temeiul Acordului de la Paris.

Implementarea *PNASC 2030* se realizează în conformitate cu Planul de acțiuni privind implementarea Programului Național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030 (*PNASC 2030*), pentru anii 2023-2027.

Procesul de raportare a nivelului de implementare a programului se realizează anual, iar rezultatele înregistrate în anul 2025 privind implementarea *PNASC 2030*, sunt incluse în prezentul raport de progres.

Obiectivele prezentului raport de progres vizează:

- evaluarea nivelului de implementare a acțiunilor prevăzute în cadrul *PNASC 2030*;
- asigurarea transparenței privind intervențiile realizate de instituțiile responsabile și de alte părți implicate;
- sprijinirea procesului decizional, prin furnizarea unui cadru analitic pentru planificarea acțiunilor viitoare, cât și îmbunătățirea procedurilor de monitorizare, evaluare și raportare a implementării Programului.

Prezentul raport a fost elaborat de Ministerul Mediului, cu implicarea instituțiilor responsabile de implementarea Planului de acțiuni al Programului, după cum urmează:

Ministere: Ministerul Energiei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Educației și Cercetării.

Agenții, entități subordonate ministerelor și alte instituții publice relevante: Agenția de Mediu, Serviciul Hidrometeorologic de Stat, Agenția „Moldsilva”, Administrația Națională „Apele Moldovei”, Agenția de Guvernare Electronică, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Agenția pentru Eficiență Energetică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Agenția Navală a Republicii Moldova, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească, Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în Domeniul Energeticii.

Instituții academice și de cercetare: Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Administrație Publică al USM, Institutul de Ecologie și Geografie al USM, Academia de Științe a Moldovei.

Parteneri externi: PNUD Moldova

Analiza gradului de realizare a obiectivelor prevăzute în *PNASC 2030*, precum și identificarea dificultăților și a riscurilor existente în procesul de implementare, oferă autorităților o bază solidă

pentru o mai bună înțelegere a mecanismelor de monitorizare și pentru ajustarea, după caz, a măsurilor necesare în vederea accelerării progresului.

Raportul de progres prezintă o sinteză a acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni, a activităților planificate și a rezultatelor obținute, inclusiv a celor cu impact semnificativ. Totodată, sunt reflectate activitățile realizate pe parcursul anului 2025 care, deși nu au fost incluse în Planul de acțiuni privind implementarea Programului, au contribuit în mod substanțial la atingerea obiectivelor acestuia.

Raportarea este realizată detaliat pentru fiecare acțiune și pentru fiecare indicator de progres prevăzut în Planul de acțiuni, cu indicarea explicită a nivelului de realizare.

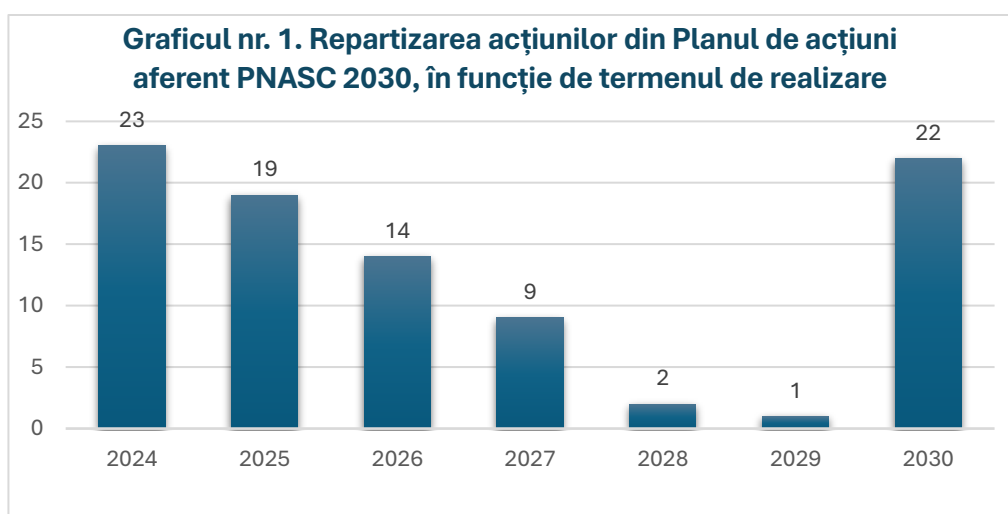
În final, raportul de progres formulează concluziile generale și conturează acțiunile prioritare ce urmează a fi întreprinse în perioada următoare.

II. Rezumatul principalelor constatări privind nivelul de implementare a PNASC 2030

PNASC 2030 prevede Obiectivul general: reducerea vulnerabilității și sporirea rezilienței la impactul schimbărilor climatice prin transformări sistemice în toate sectoarele prioritare de adaptare.

Realizarea acestui obiectiv se va face prin 5 obiective specifice, dintre care 4 au caracter transversal, iar al 5-a este orientat către creșterea rezilienței și facilitarea adaptării în cadrul celor șase sectoare prioritare: agricultură, energetică, forestier, sănătate, transporturi și resurse de apă.

În vederea atingerii acestor obiective, au fost stabilite 90 de măsuri (acțiuni) de implementare, grupate în 18 acțiuni prioritare, prezentate în Planul de acțiuni pentru implementarea PNASC 2030. Repartizarea acțiunilor în funcție de termenul de realizare este prezentată în *graficul nr. 1*.

În anul 2025 au fost înregistrate progrese în implementarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni aferent PNASC 2030. Stadiul de realizare al acestora, raportat la termenele planificate și prezentat în dinamică pe ani, este reflectat în *tabelul nr. 1*.

Tabelul nr. 1

Nivelul de realizare a acțiunilor în raport cu termenul planificat

Termen	Nr. de acțiuni	Nivel de realizare a acțiunilor					
		Realizat	Parțial realizate	În proces de realizare	Nerealizat	Neinițiate	Inițiate
2024	23	13	8	-	2	-	-
2025	19	9	7	-	3	-	-
2026	14	1	-	8	-	5	-
2027	9	2	-	4	-	3	-

2028	2	-	-	2	-	-	-
2029	1	-	-	1	-	-	-
2030	22	2	-	11	-	6	3
Total	90	27	15	26	5	14	3
<i>Rata de implementare %</i>		<i>30,00</i>	<i>16,67</i>	<i>28,89</i>	<i>5,56</i>	<i>15,56</i>	<i>3,33</i>

La nivel de implementare, a fost analizat gradul de realizare a indicatorilor de monitorizare planificați pentru fiecare acțiune. Gradul de realizare a acțiunilor a fost apreciat cu una din cele cinci variante posibile: *Realizat / Parțial realizat / În proces de realizare / Nerealizat / Neinițiat / Inițiat*, corespunzător cu descifrarea din *tabelul nr. 2*.

Tabelul nr. 2

Descifrarea statutului gradului de realizare a indicatorilor de monitorizare

<i>Statutul gradului de realizare a indicatorului de monitorizare</i>	<i>Descifrarea</i>
Realizat	Acțiunea planificată a fost finalizată integral în termenul stabilit.
Parțial realizat	Acțiunea planificată nu a fost finalizată, termenul stabilit a fost depășit, însă au fost întreprinse acțiuni semnificative pentru realizarea acesteia.
În proces de realizare	Acțiunea planificată a fost inițiată și este în curs de implementare, fără depășirea termenului stabilit.
Nerealizat	Acțiunea planificată nu a fost realizată sau au fost întreprinse acțiuni nesemnificative, iar termenul stabilit a fost depășit.
Neinițiat	Nu a fost inițiată realizarea acțiunii planificate.
Inițiat	Acțiunea a fost inițiată, fiind înregistrate unele progrese și activități aferente implementării

Conform repartizării, pentru anul 2025 au fost planificate 19 acțiuni, iar gradul de realizare este următorul:

- 9 acțiuni (47,37%) au fost realizate;
- 7 acțiuni (36,84%) au fost parțial realizate;
- 3 acțiuni (15,79%) nu au fost realizate în termenul planificat (trim. IV 2025);

În perioada de raportare (anul 2025) au fost înregistrate progrese în realizarea acțiunilor planificate pentru anii 2026–2027. Astfel, pentru acțiunile cu termenul de realizare – *trim. IV, 2026 (14 acțiuni)*, în anul 2025 s-au înregistrat următoarele progrese:

- 1 acțiuni (7,14%) au fost realizate;
- 8 acțiuni (57,14%) sunt în proces de realizare;
- 5 acțiuni (35,71%) sunt neinițiate;

Pentru acțiunile cu termenul de realizare – *trim. IV, 2027 (9 acțiuni)*, în anul 2025 s-au înregistrat următoarele progrese:

- 2 acțiuni (22,22%) realizate;
- 4 acțiuni (44,44%) în proces de realizare;
- 3 acțiuni (33,33%) neinițiate;

Potrivit *tabelului nr. 1*, acțiunile cu termen de realizare în *trimestrul IV 2028 (2 acțiuni)*, *trimestrul IV 2029 (1 acțiune)* și *trimestrul IV 2030 (11 acțiuni)* sunt în proces de implementare. Totodată, 6 acțiuni cu termenul de realizare în *trimestrul IV 2030* nu sunt inițiate, iar alte 3 acțiuni cu același termen de implantare, au fost inițiate.

De asemenea, în perioada de raportare au fost înregistrate progrese și la acțiunile cu termen de implementare – *trimestrul IV 2024*. Astfel, 13 acțiuni au fost realizate, 8 acțiuni – parțial realizate și 2 acțiuni – nerealizate în termen.

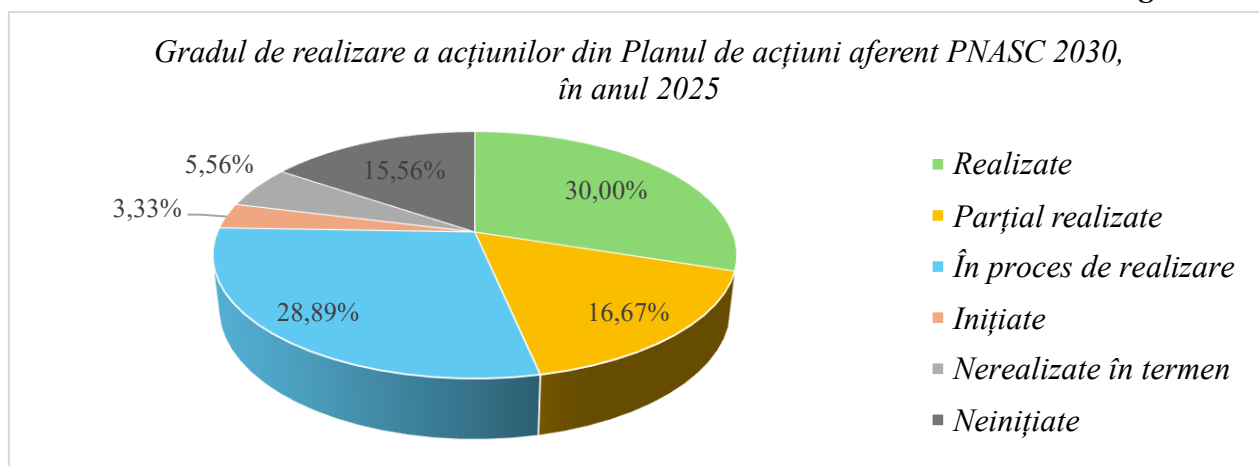
Astfel, raportul de realizare a celor 90 de acțiuni din Planul de acțiuni aferent PNASC 2030, în anul 2025, este următorul:

- Realizate - 27 acțiuni (30%);
- Parțial realizate - 15 acțiuni (16,67%);
- În proces de realizare - 26 acțiuni (28,89%);
- Nerealizate - 5 acțiuni (5,56%);
- Nu a fost inițiată realizarea acțiunii planificate – 14 acțiuni (15,56%);
- Inițiate - 3 acțiuni (3,33%).

Acțiunile desfășurate pe parcursul anului 2025 au fost finanțate din sursele bugetare alocate instituțiilor implicate și din asistență externă. Informația despre progresele înregistrate a fost detaliată pentru fiecare acțiune în parte în *Anexa nr. 1* la prezentul raport.

Progresul general al implementării acțiunilor la momentul raportării este prezentat în diagrama nr. 1. Principalele rezultate obținute în procesul de realizare a obiectivelor PNASC 2030 sunt reflectate în capitolul ce urmează.

Diagrama nr. 1

III. Rezultatele-cheie atinse în perioada de referință (anul 2025)

OS 1. Dezvoltarea capacităților de ASC și a cooperării intersectoriale

Pe parcursul anului 2025, nu au fost adoptate decizii în cadrul Comisiei Naționale privind Schimbările Climatice, însă au fost înregistrate progrese importante în dezvoltarea cadrului de politici și instituțional. A fost inițiat procesul de elaborare a Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale până în anul 2030, în vederea implementării Strategiei naționale în domeniu și asigurării alinierii la cadrele internaționale relevante.

Totodată, au fost realizate progrese semnificative în domeniul raportării climatice internaționale, inclusiv organizarea consultărilor publice și actualizarea Contribuției Naționale Determinate (CND 3.0), transmisă către Convenția-cadru a ONU privind Schimbările Climatice, precum și prezentarea Primului Raport Bienal de Transparență. În paralel, a fost inițiat procesul de elaborare a raportului combinat NC6/BTR2.

În plan normativ, au fost aprobate acte și documente strategice relevante pentru integrarea schimbărilor climatice în politicile publice, după cum urmează:

- [Ordinul nr. 200 din 26 decembrie 2025](#), cu privire la aprobarea Ghidului privind integrarea aspectelor schimbărilor climatice în procedura evaluării strategice de mediu.
- [Ordinul nr. 162 din 15 octombrie 2025](#) cu privire la aprobarea Ghidului privind integrarea aspectelor schimbărilor climatice în procedura evaluării impactului asupra mediului;
- [Hotărârea Guvernului Nr. 55/2025](#) cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice” și a Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice”;
- Modificarea Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice și a Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale, prin Legea nr. 330/2025 pentru modificarea unor acte normative (publicată la 31.12.2025 în Monitorul Oficial nr. 662–664, art. 810). Modificările vizează integrarea componentei privind emisiile de gaze cu efect de seră (GES) în autorizația integrată de mediu și autorizația de mediu, acte permissive emise de Agenția de Mediu;
- [Ordinul nr. 44 din 27 martie 2025](#) cu privire la aprobarea Metodologiei privind evaluarea stării de secetă;
- [Hotărârea Guvernului Nr. 435/2025](#) cu privire la aprobarea Programului de suprimare eşalonată a hidrofluorcarburilor pentru perioada 2025-2045.

La nivel instituțional, au fost consolidate capacitățile în sectoarele cheie, inclusiv prin crearea structurilor specializate în domeniul schimbărilor climatice în sectorul agricol și integrarea atribuțiilor privind adaptarea și reducerea riscurilor de dezastre în activitatea instituțiilor publice.

De asemenea, au fost desfășurate activități de instruire și dezvoltare a capacităților, inclusiv în domeniul sănătății și la nivel local, unde mai multe comunități au fost sprijinite în elaborarea și implementarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice. Totodată, au fost realizate progrese în integrarea tematicii climatice în programele educaționale și în formarea profesională.

OS 2. Sporirea nivelului de conștientizare privind ASC și RRD prin informații fiabile și accesibile

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Moldova (PNUD Moldova) a susținut extinderea și modernizarea rețelei naționale de monitorizare hidrometeorologică, inclusiv prin instalarea a 30 de stații meteorologice și hidrologice staționare și 14 stații agrometeorologice autonome mobile, precum și prin elaborarea documentației tehnice necesare dezvoltării unui sistem național de detectare și avertizare timpurie a viiturilor rapide. De asemenea, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență a continuat administrarea bazei de date statistice privind situațiile excepționale, disponibilă inclusiv pentru utilizare în scopuri de adaptare la schimbările climatice.

Totodată, au continuat acțiunile de dezvoltare a serviciilor climatice și a instrumentelor de analiză. Serviciul Hidrometeorologic de Stat a avansat digitizarea Fondului Național de Date Hidrometeorologice, a elaborat baza de date necesară pentru calculul indicelui SPEI privind evaluarea secetei și a publicat un set de hărți climatice interactive la nivel de comună, bazate pe scenarii climatice viitoare. În plus, SHS a furnizat constant date climatice, analize și produse tematice pentru instituțiile sectoriale, contribuind la fundamentarea proceselor decizionale.

În domeniul informării și conștientizării, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență a desfășurat 12 activități de prevenire și 2 campanii de informare, prin care au fost instruite și informate peste 967 mii de persoane cu privire la riscurile climatice și măsurile de adaptare.

OS 3. Extinderea bugetării pentru ASC și sporirea rezilienței

Pe parcursul anului 2025, au fost înregistrate progrese în integrarea dimensiunii climatice în procesele de planificare și investiții publice. Astfel, prin modificările operate la cadrul normativ privind proiectele de investiții capitale publice (Hotărârea Guvernului nr. 684/2022) și aprobarea Ghidului privind integrarea aspectelor schimbărilor climatice în procedura evaluării impactului asupra mediului (Ordinul nr. 162/2025), evaluarea proiectelor de investiție capitale publice include și analiza implicațiilor și vulnerabilităților climatice. Totodată, a fost aprobat Planul Național Integrat privind Energia și Clima pentru perioada 2025–2030 (Hotărârea Guvernului nr. 86/2025), care integrează dimensiunea de decarbonizare printr-un set de măsuri și indicatori ce asigură includerea aspectelor climatice în planificarea și bugetarea națională.

OS 4. Integrarea ASC și RRD în planificarea sectorială strategică și planificarea investițiilor la nivel național și local

Pe parcursul anului 2025, au fost înregistrate progrese semnificative în integrarea dimensiunii schimbărilor climatice în procesele de planificare, reglementare și implementare a politicilor publice. În acest sens, a fost aprobat Ghidul privind integrarea aspectelor schimbărilor climatice în procedura evaluării impactului asupra mediului (Ordinul nr. 162/2025), iar prin modificările operate la cadrul normativ privind proiectele de investiții capitale publice, a fost consolidată obligativitatea analizării impactului și vulnerabilităților climatice în procesul de inițiere și evaluare a proiectelor. Aceste intervenții contribuie la o abordare mai sistemică și preventivă a riscurilor climatice în procesul decizional.

În anul 2025, de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență au fost continuate acțiunile de consolidare a managementului riscurilor de dezastre, prin elaborarea și actualizarea analizelor privind situațiile excepționale la nivel local, inclusiv integrarea componentelor cartografice aferente principalelor riscuri. Totodată, a fost elaborat și transmis spre promovare Cancelariei de Stat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului de avertizare publică „MD-ALERT”. Totodată, în luna septembrie 2025, Banca Mondială a aprobat pachetul de finanțare în valoare de 40 milioane de dolari SUA pentru Proiectul „Consolidarea managementului riscurilor de dezastre și a rezilienței Republicii Moldova” (CMRDRM), care urmărește să sprijine consolidarea nivelului de pregătire și răspuns al Republicii Moldova la dezastre naturale și șocuri determinate de schimbările climatice care amenință vieți, locuințe și infrastructura critică.

În domeniul sănătății, Ministerul Sănătății, prin instituțiile din subordine și cu suportul UNICEF Moldova, a realizat o analiză situațională și a elaborat un raport privind cadrul normativ și competențele instituționale în supravegherea nutrițională. Totodată, a fost inițiat procesul de elaborare a Conceptului privind instituirea unui sistem național de supraveghere nutrițională, cu finalizare planificată pentru anul 2026. Au fost desfășurate activități de consolidare a capacităților, fiind instruite aproximativ 70 de persoane din instituțiile relevante și circa 1105 cadre medicale din instituțiile de educație.

În ceea ce privește integrarea dimensiunii de gen în politicile climatice, cu suportul PNUD Moldova, a fost elaborat Studiul „Schimbările climatice și grupurile vulnerabile din Republica Moldova: impact, riscuri și măsuri de adaptare”. De asemenea, prin proiectul „Comunități reziliente prin abilitarea femeilor” implementat de PNUD Moldova, au fost promovate politici climatice sensibile la dimensiunea de gen, inclusiv prin organizarea primului Dialog Național „Femeile conduc tranziția justă” în decembrie 2025. La nivel local, au fost identificate și lansate 12 proiecte de adaptare

și reducere a riscurilor de dezastre, dintre care două au fost deja finalizate, iar restul sunt în curs de implementare, cu termen estimat de finalizare până în trimestrul III 2026.

OS 5. Sporirea rezilienței sectoarelor prioritare prin investiții în domeniul climei și reducerea riscurilor și impacturilor negative ale hazardurilor climatice

În anul 2025, *în sectorul agricol* au fost realizate următoarele acțiuni:

- au fost subvenționate 18 proiecte investiționale pentru construcția și reabilitarea bazinelor de acumulare a apei pentru irigare, inclusiv utilizarea apelor pluviale;
- au fost acordate granturi pentru construcția a 5 bazine de acumulare a apei pluviale destinate irigației;
- a fost inițiat procesul de reabilitare a 2 lacuri de acumulare pentru irigare, cu o suprafață irigată de cel puțin 120,55 ha, lucrările fiind realizate în proporție de 85% și 70% la finele anului 2025.
- au fost subvenționați 112 fermieri pentru investiții în sisteme și echipamente de irigare, în valoare totală de 53 077 502 lei (au fost subvenționate instalarea a 10 rețele de aducție și/sau distribuție a apei, 26 sisteme de irigare prin aspersiune (1360 ha) și 77 sisteme de irigare prin picurare/microaspersie (1056 ha), 4 stații de fertigare și 17 stații de pompare;
- au fost subvenționate 16 proiecte pentru instalarea sistemelor de protecție antigrindină, antiîngheț, în valoare de 15 447 470 lei (au fost instalate 109,46 ha de sisteme antigrindină și 6,53 ha de sisteme antiîngheț).

Pe parcursul anului 2025, *în sectorul energetic* au fost înregistrate progrese semnificative la nivel normativ, investițional și operațional. Au fost aprobate și modificate acte legislative și strategice importante, inclusiv aprobarea Planului Național Integrat privind Energia și Clima 2025–2030 și a reglementărilor privind promovarea energiei regenerabile, eficiența energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Totodată, au fost implementate măsuri de modernizare a infrastructurii energetice, inclusiv înlocuirea transformatoarelor și reabilitarea rețelelor electrice, contribuind la reducerea pierderilor tehnice și creșterea eficienței energetice a rețelelor. Capacitatea instalată a surselor de energie regenerabilă a atins 980 MW, asigurând circa 29,1% din consumul final de energie electrică, ceea ce reflectă progrese în atingerea obiectivelor naționale de decarbonizare.

Au fost organizate multiple evenimente naționale și internaționale, inclusiv în contextul tranziției energetice și al negocierilor de aderare la UE. De asemenea, au fost realizate investiții în eficiența energetică a clădirilor publice, atât la nivel central, cât și local, inclusiv prin implementarea a zeci de proiecte de reabilitare energetică, contribuind la reducerea consumului de energie și la creșterea rezilienței infrastructurii publice, dintre care:

- 35 instituții de învățământ (gimnazii, grădinițe, licee etc.). Beneficiari direcți ai infrastructurii reabilite sunt 4035 de elevi/copii și 837 de angajați.

- 6 instituții culturale (case de cultură, biblioteci publice etc.). Beneficiari direcți ai infrastructurii reabilite sunt 5464 de locuitori.

- 1 primărie. Beneficiari direcți ai infrastructurii reabilite sunt 12 angajați și 11 consilieri locali.

- 3 oficii medicale. Beneficiari direcți ai infrastructurii reabilite sunt 5718 de locuitori și 11 medici. Costul total al proiectelor este de 81 214 247,42 lei dintre care 72 605 080,97 lei din

mijloacele Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală și 8 609 166,45 lei – contribuția beneficiarilor.

În 2025, **în sectorul forestier** au fost realizate următoarele acțiuni:

- au fost acordate servicii de consultanță pentru 574 beneficiari (APL, instituții publice, companii private), precum și servicii pentru 319 solicitanți privind cercetarea spațiilor verzi;
- a fost elaborată și prezentată Nota-concept pentru Inventarul Forestier Național (2026–2030), acceptată tehnic pentru finanțare externă;
- au fost produși 33,7 milioane de puiți pentru împădurire și regenerare;
- au fost plantate 3812 ha de culturi silvice pe terenuri degradate;
- au fost realizate lucrări de reconstrucție ecologică a arboretelor necorespunzătoare și vulnerabile la schimbările climatice pe suprafața totală de 2688 ha;
- au fost reabilitate 697,32 ha de perdele forestiere de protecție în cadrul a 5 entități silvice (Telenești, Soroca, Edineț, Glodeni și Șoldănești);
- au fost plantate fâșii riverane pe circa 18,36 ha;
- au fost încheiate contracte bilaterale cu 4 APL pentru elaborarea planurilor de management forestier pentru 1359 ha, cu implementare planificată pentru 2026;
- au continuat cercetările aplicative în cadrul a 2 activități: 1) Ameliorarea bazei seminologice forestiere. Delimitarea sectoarelor de proveniență. 2) Monitoringul silvopatologic al stării de sănătate a pădurilor din Republica Moldova pe parcursul anului 2025 și prognozele pentru anul 2026.

Pe parcursul anului 2025, **în sectorul sănătății** au fost realizate următoarele acțiuni:

- a fost aprobat cadrul metodologic pentru evaluarea riscurilor asupra sănătății în relație cu factorii de mediu (Ordinul MS nr. 36/2026), inclusiv raportul aferent și mecanismele de monitorizare și raportare;
- a fost stabilit și operaționalizat un sistem de indicatori privind impactul schimbărilor climatice asupra sănătății, inclusiv pentru grupurile vulnerabile;
- a fost elaborată procedura operațională pentru utilizarea platformei EIOS, pentru supravegherea evenimentelor de mediu și climatice și evaluarea riscurilor pentru sănătatea publică;
- au fost actualizate documente normative și metodologice (protocoale clinice și ghiduri) privind prevenirea și managementul afecțiunilor asociate factorilor de mediu și fenomenelor climatice extreme;
- a fost consolidat cadrul normativ privind condițiile tehnico-sanitare și infrastructura instituțiilor medicale, inclusiv prin aprobarea Regulamentului sanitar (HG nr. 4/2026);
- au fost integrate cerințe privind reziliența climatică în planificarea și modernizarea infrastructurii medicale;
- au fost inițiate mecanisme de finanțare pentru comunicarea privind adaptarea la schimbările climatice, însă în anul 2025 nu au fost selectate proiecte eligibile, activitatea fiind relansată pentru anul 2026.

Pe parcursul anului 2025, **în sectorul transporturilor** au fost aprobate și ajustate sub aspectul schimbărilor climatice următoarele documente normative privind construcția drumurilor:

- CP D.02.12:2024 „Drumuri și poduri. Recomandări metodice pentru reabilitarea îmbrăcăminților rutiere și fundațiilor prin metode de reciclare la rece” (Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 54/2024);

- CP D.02.35:2024 „Drumuri și poduri. Dimensionarea ranforsărilor din beton de ciment ale structurilor rutiere rigide, suple și semirigide” (Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 59/2024);
- CP D.02.31:2024 „Drumuri și poduri. Ghid privind fundațiile din piatră spartă și/sau amestec optimal și straturi rutiere din agregate naturale stabilizate cu ciment sau lianți hidraulici rutieri” (Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 55/2024);
- CP D.02.30:2023 „Drumuri și poduri. Reglementări privind protecția mediului în activitatea de proiectare, construcție, modernizare, reabilitare și întreținere a drumurilor” (Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 194/2023);
- CP D.02.01:2023 „Drumuri și poduri. Ghid privind construcția fundațiilor și îmbrăcăminților din beton de ciment cilindrat” (Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 174/2023);
- NCM D.02.38:2025 „Drumuri și poduri. Organizarea lucrărilor de drumuri” (Ordin ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 128/2025);
- NCM D.02.01:2024 „Drumuri și poduri. Proiectarea drumurilor publice” (Ordin ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 90/2024).

Pe parcursul anului 2025, **în sectorul resurselor de apă** au fost realizate următoarele acțiuni:

- a fost inițiat procesul de actualizare a normativelor în construcții pentru rețelele de apă și canalizare, precum și elaborarea unui nou normativ privind alimentarea cu apă pentru localități;
- a fost aprobată metodologia de identificare a iazurilor și lacurilor de acumulare destinate lichidării (HG nr. 40/2026);
- au fost realizate lucrări de reabilitare a digului de protecție împotriva inundațiilor (12,30 km din 13,58 km) în raionul Cantemir;
- au fost efectuate acțiuni de monitorizare și inspecție a digurilor, în special pe râul Prut, pentru identificarea sectoarelor vulnerabile și prevenirea riscurilor de inundații;
- au fost instalate 5 stații hidrologice automate, contribuind la îmbunătățirea sistemului de monitorizare hidrologică și a capacității de avertizare timpurie.

IV. Concluzii și recomandări

Gradul de realizare a PNASC 2030 indică, pentru anul 2025, o evoluție favorabilă comparativ cu anul 2024. Aceasta se reflectă prin creșterea ponderii acțiunilor realizate (de la 20% la 30%) și a celor aflate în proces de realizare (de la 11% la 28,89%), ceea ce denotă un ritm mai intens de implementare.

Concomitent, diminuarea semnificativă a acțiunilor neinițiate (de la 42% la 15,56%) și a celor inițiate (de la 14% la 3,33%) evidențiază reducerea etapelor incipiente și o orientare mai accentuată către implementarea efectivă a măsurilor planificate.

De asemenea, se remarcă o creștere a acțiunilor parțial realizate (de la 7% la 16,67%), respectiv a celor care, deși nu au fost finalizate în termenul stabilit, înregistrează progrese în implementare, situație ce reflectă existența unor constrângeri în procesul de realizare. Totodată, se constată existența a 5 acțiuni nerealizate în termenul planificat.

În procesul de implementare și monitorizare au fost identificate o serie de provocări sistemice, care au influențat ritmul de realizare a anumitor acțiuni. Principalele probleme și obstacole au vizat, în special:

- insuficiența resurselor financiare, în special pentru acțiunile care presupun investiții de amploare;
- termenele de implementare restrânse, care nu au permis realizarea în condiții optime a unor intervenții complexe;
- dependența de finanțări externe și experți, ce a generat întârzieri și incertitudini în implementare;
- concurența cu alte priorități instituționale, inclusiv cele aferente procesului de integrare europeană, care a redus atenția acordată unor acțiuni aferente PNASC 2030.

În ceea ce privește procesul de monitorizare, evaluare și raportare, au fost constatate deficiențe legate de nivelul redus de asumare instituțională, reflectat prin raportări incomplete, întârziate sau insuficient fundamentate. În numeroase cazuri, lipsa datelor relevante, inclusiv a informațiilor privind alocările și execuțiile bugetare, a limitat posibilitatea evaluării clare a progresului și a eficienței măsurilor implementate.

Pentru a spori eficiența implementării în perioada următoare, se impune consolidarea mecanismelor de responsabilizare instituțională, inclusiv prin integrarea acțiunilor în documentele interne de planificare strategică, implicarea activă a subdiviziunilor financiare în procesul de monitorizare a utilizării resurselor, precum și îmbunătățirea coordonării și comunicării interinstituționale pe parcursul întregului ciclu de implementare. De asemenea, este necesară aplicarea unor măsuri corective prompte în cazul întârzierilor și identificarea soluțiilor optime pentru accelerarea implementării.

În concluzie, deși anul 2025 a marcat progrese relevante în implementarea PNASC 2030, eficientizarea în continuare a proceselor de planificare, finanțare și raportare rămâne esențială pentru asigurarea unei implementări coerente, sustenabile și orientate spre rezultate, în conformitate cu obiectivele naționale și angajamentele internaționale în domeniul schimbărilor climatice.

**Planul de acțiuni privind implementarea în anul 2025
a Programului național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030**

Acțiuni	Termen de realizare	Instituții responsabile	Indicator de monitorizare	Costuri de implementare, total lei (2023-2027)	Surse de finanțare	Progresul de implementare	
						Anul 2024	Anul 2025
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
OS 1. Dezvoltarea capacităților de ASC și a cooperării intersectoriale							
Acțiunea prioritară 1.1. Operaționalizarea mecanismului de coordonare a ASC							
1.1.1. Actualizarea cadrului normativ pentru a reflecta modificările instituționale din 2020 și pentru a asigura reprezentarea în CNSC a instituțiilor relevante din toate sectoarele prioritare pentru ASC (inclusiv conform recomandărilor GL privind deplasarea din cadrul Mecanismului Internațional de la Varșovia, ale CONUSC, ale reprezentanților Inspectoratului General pentru Migrație), precum și implicarea	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului	Hotărârea Guvernului nr. 444/2020 modificată	480000	Asistență externă (NAP-2)	Realizat Ministerul Mediului Pentru a asigura atingerea obiectivelor de atenuare și adaptare la schimbările climatice, setate de autoritățile Republicii Moldova și asumate în Contribuția Națională Determinată actualizată (CND), prin Hotărârea Guvernului nr. 444/2020 cu privire la instituirea mecanismului de coordonare a activităților în domeniul schimbărilor climatice, a fost instituită Comisia națională privind schimbările climatice (CNSC). Comisia, sub egida Ministerului Mediului, are ca obiectiv coordonarea la nivel național a aspectelor legate de schimbările climatice, inclusiv implementarea politicilor în domeniul schimbărilor climatice, consilierea și luarea deciziilor la nivel național, în conformitate cu circumstanțele naționale și cu cerințele internaționale. Urmare a reformelor guvernamentale și administrative, mecanismul de coordonare a fost adoptat cu întârziere, iar operaționalizarea lui a fost îngreunată și mai mult de pandemia de COVID-19. Pentru elucidarea cauzelor acestei situații, a fost realizată o analiză a CNSC și au fost elaborate recomandări cu privire la acțiunile necesare a fi întreprinse. Una dintre principalele	Realizat <i>(acțiunea a fost realizată în termen în anul 2024)</i>

temeinică a funcționarilor vizați în procesul decizional privind ASC						concluzii ale evaluării este că fără implicarea și coordonarea activităților de către actori guvernamentali decizionali cum ar fi Prim-Ministrul, Comisiile pentru schimbări climatice din majoritatea țărilor întâmpină deficiențe în implicarea altor ministere într-o manieră strategică și eficientă în coordonarea acțiunilor climatice. Mai mult, coordonarea politicilor și luarea deciziilor printr-o abordare interdisciplinară, cu implicarea mai multor părți și sectoare interesate în cadrul Comisiilor pentru schimbări climatice, este cheia pentru asigurarea acțiunilor eficiente în domeniul schimbărilor climatice. Reieșind din cele expuse, a fost propus avansarea funcției de președinte al CNSC la nivel de Prim-Ministru. În acest context, Hotărârea Guvernului nr. 444/2020 a fost abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 425/2024 cu privire la organizarea și funcționarea Comisiei naționale privind schimbările climatice (Publicată la 20-06-2024 în Monitorul Oficial Nr. 260-263 art. 53).	
1.1.2. Elaborarea și adoptarea unor regulamente clare pentru CNSC, pentru comitetele sale tehnice și pentru secretariat, pentru a asigura activitatea acestora conform atribuțiilor	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului,	Regulamentul privind funcționarea Comitetelor tehnice ale CNSC elaborat, aprobat și implementat	96000	Asistență externă (NAP-2)	<p style="text-align: center;">Realizat</p> <p>Ministerul Mediului Conform Hotărârii Guvernului nr. 425/2024, Comisia națională privind schimbările climatice (CNSC) are următoarele organe de lucru: biroul executiv - reprezentat de miniștri; secretariatul - reprezentat de către Secția politici în domeniul schimbării climei din cadrul Ministerului Mediului; și grupurile de lucru sectoriale. Atribuțiile grupurilor sectoriale sunt specificate în capitolul IV, secțiunea a 2-a „Grupuri de lucru sectoriale” din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Comisiei naționale privind schimbările climatice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 425/2024.</p>	<p style="text-align: center;">Realizat în 2024, <i>cu progres adițional în 2025</i></p> <p>Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare În cadrul proiectului NDA Readiness, PNUD Moldova sprijină consolidarea guvernancei climatice naționale și operaționalizarea mecanismului inter-instituțional de coordonare a acțiunilor climatice, în conformitate cu PNASC 2030 și cu prevederile Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice. Proiectul prevede oferirea suportului pentru definirea și operaționalizarea structurii, mandatului și funcțiilor Comisiei Naționale pentru Schimbări Climatice (CNSC), în vederea consolidării rolului acesteia în coordonarea, supravegherea și orientarea strategică a politicilor și acțiunilor climatice la nivel național. De asemenea, proiectul sprijină instituirea și consolidarea Secretariatului CNSC în cadrul Ministerului Mediului, prin asigurarea suportului tehnic și administrativ necesar funcționării CNSC. Acțiunile includ sprijin pentru asigurarea cu personal a Secretariatului, dezvoltarea capacităților acestuia prin instruire și mentorat, precum și instruirea membrilor Grupurilor de lucru sectoriale.</p>

						Aceste acțiuni sunt planificate pentru implementare în perioada 2025–2027, în anul 2025 fiind asigurată planificarea acțiunilor și inițiată implementarea.	
1.1.3. Implementarea unui sistem național de monitorizare și evaluare a ASC cu un grad sporit de sinergie între diverse agende (Acordul de la Paris, Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, Cadrul Sendai și Pactul global pentru o migrație sigură), pentru a economisi resurse, timp și pentru a spori eficiența raportării în aceste domenii	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului, CNSC	Deciziile aprobate de către CNSC sunt implementate de către instituțiile reprezentate, precum și raportate și evaluate periodic printr-un mecanism funcțional de monitorizare și evaluare	1 771 650	Bugetul autorității/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2)	<p style="text-align: center;">Nerealizat</p> <p>Ministerul Mediului Cu privire la deciziile aprobate de către Comisia națională privind schimbările climatice (CNSC), Hotărârea Guvernului nr. 425/2024 cu privire la organizarea și funcționarea Comisiei naționale privind schimbările climatice, a intrat în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial (Publicată la 20-06-2024 în Monitorul Oficial Nr. 260-263 art. 53), iar ședințe ale CNSC pe parcursul anului 2024 nu au avut loc. Totodată, în cadrul Ministerului Mediului, Secția politici în domeniul schimbării climei cu sprijinul proiectului PNUD Moldova „Promovarea procesului național de planificare a adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice”, finanțat de Fondul Verde pentru Climă, a elaborat și promovat Strategiei naționale de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 804/2024. De asemenea, Ministerul Mediului a organizat Seminarul de evaluare a Contribuției Naționale Determinate 3 în colaborare cu „NDC Partnership” și „GIZ Moldova”. Evenimentul a avut loc în perioada 15-17 octombrie 2024, având ca temă principală actualizarea Contribuției Naționale Determinate. Seminarul a reunit reprezentanți ai instituțiilor guvernamentale, organizațiilor internaționale și partenerilor de dezvoltare, cu scopul de a evalua progresele înregistrate în domeniul schimbărilor climatice și de a îmbunătăți măsurile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Contribuțiile Naționale Determinate reprezintă elementul central al Acordului de la Paris și al realizării obiectivelor sale pe termen lung. CND reflectă eforturile fiecărei țări de a reduce emisiile naționale a gazelor cu efect de seră și de a se adapta la impactul schimbărilor climatice. În cadrul seminarului au fost prezentate progresele înregistrate de țara noastră în domeniul emisiilor de gaze cu efect de seră. Totodată, au fost</p>	<p style="text-align: center;">Nerealizat</p> <p>Ministerul Mediului Pe parcursul anului 2025 nu au fost înregistrate decizii aprobate de către CNSC. Totodată, în aceeași perioadă, a fost inițiat procesul de elaborare a Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale până în anul 2030, document de politici publice care are drept scop implementarea Strategiei naționale de reducere a riscurilor de dezastre pentru perioada 2024–2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 804/2024. Programul urmărește asigurarea sinergiei dintre Cadrul de la Sendai, Pactul global pentru o migrație sigură, precum și Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. Documentul urmează a fi supus aprobării pe parcursul anului 2026. De asemenea, la începutul anului 2025, Ministerul Mediului a organizat consultări publice privind actualizarea Contribuției Naționale Determinate (CND 3.0). Consultările s-au desfășurat pe parcursul a două zile și au vizat componentele de adaptare și atenuare a schimbărilor climatice incluse în cadrul CND 3.0 (https://mediu.gov.md/ro/content/5277, https://mediu.gov.md/ro/node/5252). Actualizarea CND 3.0 este realizată în contextul obligațiilor de raportare ale Republicii Moldova către Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (CCONUSC), în conformitate cu prevederile Acordului de la Paris (AP). Procesul de actualizare a fost realizat cu sprijinul proiectului PNUD Moldova „Promovarea procesului național de planificare a adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice”, finanțat de Fondul Verde pentru Climă. La data de 6 mai 2025, Republica Moldova a prezentat Secretariatul CCONUSC cea de-a treia Contribuție Națională Determinată. Documentul poate fi accesat atât pe pagina Ministerului Mediului (https://mediu.gov.md/ro/node/5252) cât și pe pagina convenției (https://unfccc.int/documents/497689). Totodată, Republica Moldova a transmis Secretariatului CCONUSC Primul Raport Bienal de</p>

						identificate noi oportunități pentru intensificarea eforturilor în vederea atingerii obiectivelor setate pentru a trece la o economie cu emisii reduse de carbon.	Transparență (BTR1), care a fost publicat pe pagina Convenției la data de 29 ianuarie 2025 (https://unfccc.int/documents/645540). În anul 2025 a fost inițiat proiectul “ <u>Republica Moldova: pregătirea raportului combinat Comunicarea Națională Șase și Raportul Bienal de Transparență Doi către Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite pentru schimbările climatice</u> ” finanțat de GEF. Obiectivul proiectului constă în elaborarea și transmiterea raportului combinat NC6/BTR2 către CCONUSC până la finele anului 2026, în conformitate cu cerințele de raportare ale Convenției și ale AP, în aliniere cu obiectivele naționale de dezvoltare și cu aplicarea flexibilităților prevăzute, în limita capacităților naționale.
Acțiunea prioritară 1.2. Consolidarea capacităților instituționale pentru implementarea efectivă a măsurilor de ASC							
1.2.1. Revizuirea cadrului normativ sectorial (inclusiv alinierea la recomandările GL privind deplasarea din cadrul Mecanismului Internațional de la Varșovia) și actualizarea mandatelor ministerelor sectoriale și a instituțiilor subordonate (după relevanță) pentru a include responsabilități privind schimbările climatice	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Energiei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Reglementările sectoriale relevante sunt actualizate și incluse atribuții privind SC (inclusiv ASC)	1 240 000	Asistență externă (NAP-2)	Realizat Ministerul Mediului În perioada de raportare, a fost aprobat: - Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice (Publicat : 16-05-2024 în Monitorul Oficial Nr. 209-212 art. 293). La Capitolul II Atribuții și responsabilități din legea menționată, sunt prevăzute atribuții privind SC (inclusiv ASC) atât ministerelor cât și instituțiilor subordonate; - Hotărârea Guvernului nr. 575/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră provenite de la instalațiile staționare și activitățile din domeniul aviației (Publicat : 14-11-2024 în Monitorul Oficial Nr. 467-469 art. 868). Ministerul Energiei Ministerul Energiei a finalizat procesul de consultare și expertizare a Regulamentului privind criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru biocarburanți, biolichide și combustibili din biomasa, precum și a Metodologiei de calcul al impactului acestor combustibili asupra emisiilor de gaze cu efect de seră, fiind transmise spre aprobare. Regulamentul stabilește criterii clare de durabilitate pentru biocarburanți și biolichide, asigurând că producția și utilizarea acestora contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră fără a afecta	Realizat <i>cu progres adițional în 2025</i> Ministerul Mediului În cursul anului 2025 au fost aprobate următoarele acte normative și documente de politici publice care conțin prevederi aferente domeniului schimbărilor climatice: - Ordinul nr. 200 din 26 decembrie 2025, cu privire la aprobarea Ghidului privind integrarea aspectelor schimbărilor climatice în procedura evaluării strategice de mediu. - Ordinul nr. 162 din 15 octombrie 2025 cu privire la aprobarea Ghidului privind integrarea aspectelor schimbărilor climatice în procedura evaluării impactului asupra mediului; - Hotărârea Guvernului Nr. 55/2025 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice” și a Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice”; - Modificarea Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice și a Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale, prin Legea nr. 330/2025 pentru modificarea unor acte normative (publicată la 31.12.2025 în Monitorul Oficial nr. 662–664, art. 810). Modificările vizează integrarea componentei privind emisiile de gaze cu efect de seră (GES) în

					<p>negativ mediul și biodiversitatea. Totodată, acesta prevede metode standardizate de calcul al reducerii emisiilor în conformitate cu cerințele europene și sprijină atingerea țintei naționale de 9% - pondere a energiei din surse regenerabile în transport (RES-T) până în 2030, promovând utilizarea sustenabilă a biocombustibililor în sectorul transporturilor.</p> <p>A fost definitivat procesul de consultare și expertizare a Regulamentului privind calculul consumului de energie din surse regenerabile, care a fost transmis spre promovare. Regulamentul stabilește metodologia de calcul a consumului final brut de energie din surse regenerabile, inclusiv pe sectoare: energie electrică, transporturi și încălzire/răcire. Acesta are ca scop asigurarea unei evaluări precise a ponderii energiei regenerabile în consumul final, facilitând monitorizarea progresului național în realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă și tranziție energetică.</p> <p>Ministerul Energiei a elaborat și consultat public Regulamentul privind transferul statistic al cantităților de energie din surse regenerabile, care vizează crearea unui mecanism de cooperare internațională ce va permite Republicii Moldova să cumpere sau să vândă transferuri statistice de energie regenerabilă cu alte state contractante din Comunitatea Energetică. Acest regulament oferă un cadru clar pentru tranzacționarea virtuală a energiei regenerabile, facilitând ajustarea obligațiilor naționale privind ponderea energiei verzi în consumul final brut, fie prin achiziționarea, fie prin vânzarea de transferuri statistice. Mecanismul transpune prevederile articolului 8 din Directiva (UE) 2018/2001 și contribuie la flexibilizarea și optimizarea atingerii țăntelor naționale în domeniul energiei regenerabile.</p> <p>Ministerul Energiei se află în proces de elaborare și publicare a Planului Național Integrat privind Energia și Clima (NECP), un document strategic de importanță majoră care stabilește obiectivele și măsurile naționale orientate către tranziția energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră până în anul 2030. NECP integrează</p>	<p>autorizația integrată de mediu și autorizația de mediu, acte permissive emise de Agenția de Mediu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ordinul nr. 44 din 27 martie 2025 cu privire la aprobarea Metodologiei privind evaluarea stării de secetă; - Hotărârea Guvernului Nr. 435/2025 cu privire la aprobarea Programului de suprimare eșalonată a hidrofluorcarburilor pentru perioada 2025-2045. <p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare</p> <p>În cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a fost instituit Serviciul schimbări climatice, măsuri de mediu și managementul riscului, conform Hotărârii Guvernului nr. 695/2017, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 753 din 03.12.2025. Misiunea Serviciului schimbări climatice, măsuri de mediu și managementul riscului este elaborarea, coordonarea, promovarea și monitorizarea politicilor din domeniile schimbări climatice și managementul riscului în sectorul agricol. Totodată, IP Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară, instituție din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, are ca domeniul general de competență adaptarea la schimbările climatice, identificarea soluțiilor pentru a gestiona impactul schimbărilor climatice asupra agriculturii și pentru a dezvolta culturi, rase și hibrizi rezistenți la condiții climatice variabile.</p>
--	--	--	--	--	---	---

						<p>politici sectoriale privind promovarea surselor de energie regenerabilă, sporirea eficienței energetice și adaptarea la schimbările climatice, asigurând astfel coerența și alinierea la angajamentele internaționale ale Republicii Moldova, inclusiv Acordul de la Paris și obiectivele stabilite prin Pactul Verde European.</p> <p>Totodată, Ministerul Energiei se află în proces de elaborare/promovare a Strategiei Energetice a Republicii Moldova 2050, care conturează viziunea de dezvoltare pe termen lung a unui sector energetic durabil, rezilient și decarbonizat. Strategia prevede măsuri specifice pentru adaptarea la schimbările climatice, promovarea tehnologiilor cu emisii net-zero și extinderea capacității de producție a energiei din surse regenerabile. Implementarea acestor măsuri va contribui la consolidarea securității energetice naționale și la sporirea rezilienței climatice a sectorului energetic.</p>	
1.2.2.Modificarea/completarea regulamentelor interne, a instituțiilor relevante, a fișelor de post pentru personal și a altor documente relevante pentru a se asigura că instituțiile sectoriale dispun de capacități administrative oficiale pentru abordarea schimbărilor climatice, inclusiv din perspectiva de gen și a migrației (relevant pentru toate instituțiile reprezentate în CNSC și	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Energiei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Regulamente modificate și reflectare a funcțiilor ce țin de SC Punctele de contact pentru SC sunt desemnate în instituțiile sectoriale relevante Fișe de post actualizate	1 240 000	Asistență externă (NAP-2)	<p>Realizat</p> <p>Ministerul Mediului Conform Hotărârii Guvernului nr. 145/2021, structura organizatorică a Ministerului Mediului include Secția documente de politici în domeniul schimbării climei. Misiunea secției constă în elaborarea și promovarea documentelor de politici și proiectelor de acte normative în domeniul schimbării climei și a managementului riscurilor de dezastre naturale.</p> <p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Conform Hotărârii Guvernului nr. 782/2024 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (consolidarea capacității instituționale a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare), în structura organizatorică a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a fost creat Serviciul schimbări climatice, măsuri de mediu și managementul riscului.</p> <p>Ministerul Sănătății Conform Hotărârii de Guvern nr. 1090/2017, structura organizatorică a Agenției Naționale</p>	<p>Realizat <i>cu progres adițional în 2025</i></p> <p>Inspectoratul General pentru Situații de Urgență Pe parcursul anului 2025, IGSU a procedat la modificarea și actualizarea fișelor de post ale domeniului prevenție. Acestea au fost completate cu atribuții referitoare la aspecte legate de ASC și RRD, la organizarea și desfășurarea campaniilor de prevenire a situațiilor de urgență, precum și la acordarea suportului metodic autorităților publice locale în coordonarea și derularea procesului de evaluare a riscurilor. Totodată, fișele de post actualizate includ responsabilități privind organizarea activităților de conștientizare a populației cu privire la riscurile asociate apariției situațiilor de urgență și excepționale.</p> <p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Regulamentul Serviciului schimbări climatice, măsuri de mediu și managementul riscului este elaborat, fișe de post elaborate pentru șeful Serviciului și consultantul superior al Serviciului, cu atribuții ce țin de adaptarea la schimbările climatice a sectorului agricultură.</p>

comitetele sale tehnice)		Ministerul Afacerilor Interne și instituțiile lor subordonate				<p>pentru Sănătate Publică include o Secție de sănătate a mediului. Această secție are sarcina de a supraveghea și gestiona activitățile legate de sănătatea mediului și are un rol esențial în protejarea sănătății publice prin evaluarea, gestionarea și reglementarea factorilor de mediu. Această secție este implicată activ în monitorizarea și controlul diferitelor aspecte ale mediului care pot afecta sănătatea umană, inclusiv calitatea aerului și a apei, gestionarea deșeurilor și riscurile profesionale. În același context, colaboratorii Ministerului Sănătății sunt membri ai grupurilor de lucru intersectoriale cu privire la elaborarea și revizuirea cadrului normativ privind impactul schimbărilor climatice și reziliența sistemelor la schimbări climatice. Pe parcursul anului 2024, au fost realizate modificări și completări ale regulamentelor interne, fișelor de post pentru personal, precum și ale altor documente relevante, pentru a asigura dezvoltarea capacităților administrative necesare în gestionarea schimbărilor climatice.</p>	
Acțiunea prioritară 1.3. Asigurarea instruirilor continue direcționate privind dezvoltarea capacităților pentru implementarea politicii ASC							
1.3.1. Organizarea instruirilor pentru consolidarea capacităților în domeniul SC, inclusiv sesiuni speciale privind aspectele de gen și schimbările climatice, și integrarea legăturii între migrație, mediu și schimbări climatice, pentru personalul cheie din ministerele și agențiile sectoriale	Trim. IV, 2024	CNSC, Ministerul Mediului, Cancelaria de Stat, Institutul de Administrație Publică al USM	Programe de instruire pentru personalul cheie (inclusiv punctele de contact SC) elaborate	1 771 700	Bugetul autorității/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2)	<p style="text-align: center;">Realizat</p> <p>Reprezentanți ai Grupului coordonator în domeniul gender din cadrul Ministerului Mediului, creat prind Ordinul nr. 29 din 10.02.2023, au participat pe parcursul anului 2024 la atelierul de instruire organizat de Proiectul PNUD „Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru reducerea vulnerabilității la fenomenele extreme provocate de clima în Republica Moldova”, având ca temă „Promovarea dimensiunii de gen și abilitarea femeilor în consolidarea rezilienței climatice”.</p>	<p style="text-align: center;">Realizat <i>cu progres adițional în 2025</i></p> <p>Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare În cadrul proiectului NAP2, a fost elaborat un curs privind schimbările climatice și sănătatea, destinat specialiștilor și managerilor din domeniul sănătății publice, în cadrul Școlii de Management în Sănătate Publică. Cursul pune un accent deosebit pe echitatea în sănătate, abordând impactul disproporționat al schimbărilor climatice asupra grupurilor vulnerabile, și a fost deja inclus în oferta educațională a instituției, contribuind la consolidarea capacităților sectorului sănătății în domeniul adaptării la schimbările climatice.</p>
1.3.2. Implementarea programelor direcționate de	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului	Instructori ASC desemnați (de ex.,	6 375 000	Bugetul autorității/instituțiilor	<p style="text-align: center;">Nerealizat</p> <p>Reprezentanți ai Grupului coordonator în domeniul gender din cadrul Ministerului</p>	<p style="text-align: center;">Parțial realizat</p> <p>Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare</p>

<p>formare a formatorilor privind elaborarea de politici, de coordonare, de integrare (inclusiv a aspectelor de gen și integrarea legăturii dintre migrațiune, mediu și schimbări climatice), de comunicare și de management al proiectelor pentru personalul desemnat cu responsabilități vizând clima</p>			<p>puncte de contact ASC sau membri CNSC) Programe de formare a formatorilor realizate pentru 6 sectoare prioritare (agricultură; apă; sănătate; forestier; energetic; transport) , cu aspecte de gen și de migrați ca subiecte transversale</p>		<p>instituțiilor implicate Asistență externă</p>	<p>Mediului, creat prind Ordinul nr. 29 din 10.02.2023, au participat pe parcursul anului 2024 la atelierul de instruire organizat de Proiectul PNUD „Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru reducerea vulnerabilității la fenomenele extreme provocate de clima în Republica Moldova”, având ca temă „Promovarea dimensiunii de gen și abilitarea femeilor în consolidarea rezilienței climatice”.</p>	<p>În cadrul proiectului „Comunități reziliente prin abilitarea femeilor, etapa a II-a”, PNUD Moldova, prin intermediul experților săi în domeniul climei și egalității de gen, a elaborat un Pachet curricular privind dimensiunea gen-climă, conceput pentru livrare în regim hibrid (cu prezență fizică și online). Activitățile au inclus elaborarea curriculei de instruire, pregătirea ghidului metodologic, organizarea unei sesiuni de formare a formatorilor (Training of Trainers – ToT) pentru 9 viitori formatori ai Institutului Național de Administrație Publică (INAP), precum și finalizarea documentelor suport necesare pentru implementarea cursului.</p> <p>Curricula și sesiunea ToT au fost livrate către INAP, urmând ca, în perioada 2026–2027, instituția să asigure desfășurarea instruirilor pentru 250 de funcționari publici (150 în anul 2026 și 100 în anul 2027). Totodată, INAP va aproba și va instituționaliza curricula în oferta sa permanentă de formare profesională pentru perioada 2026–2027 și ulterior, asigurând astfel sustenabilitatea cursului dincolo de durata proiectului.</p>
<p>1.3.3. Organizarea instruirilor pentru funcționarii publici și autoritățile publice locale privind riscurile și vulnerabilitățile climatice din perspectiva de gen și a migrației și integrarea aspectelor de ASC în planificarea strategică și bugetarea sectorială și locală (cu Institutul de</p>	<p>Trim. IV, 2025</p>	<p>Ministerul Mediului, Cancelaria de Stat, Universitatea de Stat din Moldova</p>	<p>10 instruirii tematice organizate în decurs de 2 ani, direcționate spre funcționarii din sectoarele prioritare și din autoritățile publice locale la nivel de</p>		<p>Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-3)</p>	<p style="text-align: center;">Inițiat</p> <p>Cu referire la organizarea instruirilor pentru funcționarii publici și autoritățile publice locale, la 28 – 29 noiembrie, Ministerul Mediului a participat la atelierul de instruire „Mobilizarea resurselor financiare pentru implementarea activităților de adaptare la schimbările climatice și de reducere a riscului de dezastre” organizat de PNUD, unde au fost invitați și reprezentanți ai autorităților administrației publice locale. În cadrul atelierului au fost abordate subiectele: Dezvoltarea rezistentă la climă și dezastre în agenda globală; Aranjamentele de guvernare a riscurilor climatice și de dezastre în Moldova; Consolidarea capacităților instituțiilor de guvernare locală în subbazinele cheie ale proiectului pentru riscul de inundații și</p>	<p style="text-align: center;">Realizat</p> <p>Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare</p> <p>În luna noiembrie 2025, în cadrul proiectului „Comunități reziliente prin abilitarea femeilor, etapa a II-a”, 40 de localități din Republica Moldova au beneficiat de sprijin în procesul de planificare locală și în implementarea măsurilor concrete de adaptare la schimbările climatice și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Comunitățile sunt implicate activ în elaborarea Planurilor de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă (PAEDC/SECAP), iar după finalizarea acestora urmează să fie lansate proiecte locale aliniate priorităților stabilite în respectivele planuri. În total, 40 de actori locali (23 femei și 17 bărbați), reprezentând 42 de comunități de pe ambele maluri ale râului Nistru, au beneficiat de instruire privind transformarea planurilor de acțiune în domeniul</p>

Administrație Publică, Agențiile de Dezvoltare Regională și/sau alte instituții de instruire sectorială desemnate)			regiune de dezvoltare Numărul funcționariilor publici din ministere și alte autorități administrative cu responsabilități în domeniul SC instruiți anual – femei și bărbați Numărul funcționariilor publici din ministere și alte autorități administrative cu responsabilități în domeniul SC instruiți anual – femei și bărbați			planificarea și managementul resurselor de apă; Sprijin pentru autoritățile publice locale în cadrul proiectului „Comunități rezistente la climă prin abilitarea femeilor”.	energiei și climei în inițiative concrete, capabile să reducă emisiile de gaze cu efect de seră și să consolideze reziliența locală la schimbările climatice.
1.3.4. Integrarea aspectelor legate de ASC și de RRD în curriculum	Trim. IV, 2025	Ministerul Educației și Cercetării,	Curriculum-uri universitare	1 417 300	Bugetul autorităților/	Neinițiat	Realizat Ministerul Educației și Cercetării

universitar, inclusiv informații privind aspectele de gen, migrație și schimbările climatice, pentru specialități tehnice și de management		Ministerul Mediului, Ministerul Afacerilor Interne (IGSU)	relevante actualizate cu aspecte de ASC și de RRD		instituțiilor implicate Asistență externă		<p>Ministerul Educației și Cercetării a monitorizat activitățile în procesul de elaborare/completare/actualizare a curriculei și a programelor de studii, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pentru Ciclul I, Licență (UTM): La programul Ecologie și protecția mediului a fost creată o disciplină nouă - Geoecologia mediului. • Pentru Ciclul II, Master (UTM): La programul Agricultură Conservativă curriculumul la disciplina Boita solului a fost modificat, actualizat și completat. <p>Inspectoratul General pentru Situații de Urgență În conformitate cu atribuțiile Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, stabilite prin Legea privind protecția civilă nr. 271/1994, Inspectoratul elaborează programe de instruire și organizează pregătirea organelor de conducere, a forțelor Protecției Civile, precum și instruirea populației în domeniul protecției civile. Activitățile de instruire se desfășoară în baza curriculum-urilor specifice domeniului Protecției Civile, care includ și aspecte referitoare la ASC și RRD.</p> <p>Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare În cadrul proiectului NAP2, a fost elaborat un curs privind schimbările climatice și sănătatea, destinat specialiștilor și managerilor din domeniul sănătății publice, în cadrul Școlii de Management în Sănătate Publică. Cursul pune un accent deosebit pe echitatea în sănătate, abordând impactul disproporționat al schimbărilor climatice asupra grupurilor vulnerabile, și a fost deja inclus în oferta educațională a instituției, contribuind la consolidarea capacităților sectorului sănătății în domeniul adaptării la schimbările climatice.</p> <p>Universitatea Tehnică a Moldovei Universitatea Tehnică a Moldovei contribuie indirect la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră pregătind specialiști la programele de studii ciclul I și II. Măsurile de eficiență energetică și promovarea surselor regenerabile, care conduc la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, sunt citite în cadrul cursurilor: Sisteme de energii regenerabile, Surse noi și regenerabile de energie, Eficiență energetică, Audit energetic, Managementul proiectelor energetice, Politici energetice și piața energiei etc.</p>
--	--	---	---	--	---	--	--

OS 2. Sporirea nivelului de conștientizare privind ASC și RRD prin informații fiabile și accesibile

Acțiunea prioritară 2.1. Asigurarea disponibilității și utilizării datelor și informației privind clima în sectoarele prioritare						
2.1.1. Crearea unui sistem informațional integrat privind schimbările climatice sub administrarea Ministerului Mediului (Serviciul Hidrometeorologic de Stat (SHS))	Trim. IV, 2027	Ministerul Mediului, SHS, Agenția de Guvernanțe Electronice	Sistemul informațional creat în cadrul SHS, populat cu date, inclusiv date dezagregate pe gen unde este cazul Resursele financiare și umane pentru mentenanța sistemului informațional asigurată prin Legea cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică și Regulamentul de funcționare al SHS	3 543 300	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2; NAP-3)	<p>Neinițiat</p> <p>În proces de realizare</p> <p>Ministerul Mediului/Serviciul Hidrometeorologic de Stat Prin Hotărârea Guvernului nr. 55/2025 a fost aprobat Conceptul Sistemului informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice” și Regulamentul resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice”. Pe parcursul anului 2025, Portalul a fost transmis în gestiunea SHS, însă procedura de populare cu date nu a fost inițiată. La moment urmează să fie stabilite sarcinile pentru un consultant individual în managementul conținutului portalului. Cu referire la indicatorul: <i>resursele financiare și umane necesare pentru mentenanța sistemului informațional, reglementate prin Legea privind activitatea meteorologică și hidrologică și prin Regulamentul de funcționare al SHS</i>, pe parcursul anului 2025, a fost inițiat procesul de modificare a Legii nr. 368/2023 privind activitatea meteorologică și hidrologică, prin proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (inițiativa legislativă nr. 415 din 17 decembrie 2025). Totodată, Regulamentul de funcționare al SHS nu a fost încă aprobat – proiectul hotărârii Guvernului privind organizarea și funcționarea Instituției Publice „Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu” urmează a fi aprobat în cursul anului 2026.</p>
2.1.2. Colectarea datelor și elaborarea bazelor de date sectoriale pentru planificarea, implementarea,	Trim. IV, 2026	Ministerul Mediului, Ministerul Energiei, Ministerul Infrastructurii și	Sistemul de management al informațiilor ASC stabilit în	3 543 300	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate	<p>Neinițiat</p> <p>În proces de realizare</p> <p>Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Pentru a sprijini asigurarea disponibilității și utilizării datelor și informației privind clima în sectoarele prioritare, PNUD Moldova a oferit suport pentru extinderea și modernizarea rețelei naționale de</p>

<p>monitorizarea și evaluarea ASC în cadrul instituțiilor sectoriale desemnate (deținătorii de date), inclusiv a datelor necesare pentru o mai bună cartare, înțelegere și gestionare a migrației cauzate de impacturile adverse ale schimbărilor climatice</p>		<p>Dezvoltări Regionale, Ministerul Sănătății (ANSP), Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Afacerilor Interne (IGSU), Ministerul Muncii și Protecției Sociale</p>	<p>agențiile sectoriale desemnate, cu proceduri și formate de management bazate pe cele mai bune practici internaționale/standarde UE</p>		<p>ate Asistență externă</p>		<p>monitorizare hidrometeorologică, prin intermediul a trei proiecte: „Consolidarea securității umane în Moldova prin reziliența agroalimentară la șocuri externe și climatice în intensificare”, „Sprijinirea autorităților Republicii Moldova în gestionarea durabilă a bazinului râului Nistru” și „Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru reducerea vulnerabilității la evenimente extreme cauzate de schimbările climatice în Moldova”. În cadrul acestor intervenții, PNUD a sprijinit SHS prin dotarea cu tehnologii moderne OTT HydroMet, contribuind la creșterea numărului de stații de monitorizare și la extinderea rețelei naționale. Astfel, au fost instalate 30 de stații meteorologice și hidrologice staționare, precum și 14 stații agrometeorologice autonome mobile, consolidând capacitatea națională de colectare, analiză și utilizare a datelor climatice pentru fundamentarea deciziilor în sectoarele prioritare. În completarea acestor investiții, PNUD a sprijinit realizarea unui studiu privind capacitățile și opțiunile de utilizare a radarului climatic, cu scopul integrării acestora într-un Sistem național de detectare și avertizare timpurie a viiturilor rapide (Flash Flood Detection and Warning System). În cadrul acestei activități, un consultant internațional cu experiență regională relevantă a elaborat Ghidurile pentru dezvoltarea Sistemului național de detectare și avertizare timpurie a viiturilor rapide, inclusiv definirea clară a rolurilor și responsabilităților instituționale în cadrul sistemului de avertizare. Raportul de evaluare a capacităților radar (Radar Capacity Assessment Report) a fost elaborat, constituind o bază tehnică solidă pentru etapele ulterioare de dezvoltare a sistemului.</p> <p>Inspectoratul General pentru Situații de Urgență Inspectoratul asigură administrarea Bazei de date statistice privind situațiile excepționale, informațiile conținute în aceasta fiind disponibile pentru utilizare în conformitate cu criteriile stabilite, inclusiv în scopul adaptării la schimbările climatice.</p>
<p>2.1.3. Elaborarea și implementarea procedurilor standard pentru colectarea și partajarea datelor</p>	<p>Trim. IV, 2024</p>	<p>Ministerul Mediului</p>	<p>Proceduri standard pentru colectarea și partajarea</p>	<p>1 771 700</p>	<p>Bugetul autorităților/instituțiilor</p>	<p>Parțial realizat Prin intermediul asistenței externe Proiectul PNA-2: Procesului național de planificare a adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice, pe parcursul anului 2024, au fost elaborate</p>	<p>Parțial realizat Ministerul Mediului Pe parcursul anului 2025 Ministerul Mediului a promovat Proiectul de ordin Cu privire la aprobarea Metodelor de calcul a indicatorilor de monitorizare și</p>

și informației climatice relevante pentru fiecare sector prioritar, inclusiv asigurarea și controlul calității (ACC) informației			informații privind ASC, inclusiv asigurarea a calității și controlul ui, stipulate în sistemul național SMR (Hotărâre a Guvernului nr. 1277/2018) elaborate și aprobate		implicate Asistență externă	procedurile standard pentru colectarea și partajarea datelor și informației climatice pentru sectoarele: energie, transport, forestier, sănătate, agricol, apă. Procedurile standard pentru colectarea și partajarea datelor și informației climatice pentru sectorul de apă au fost supuse consultărilor pe platforma „Managementul integrat al apelor”. Aceasta urmează a fi ajustată și aprobată prin ordinul ministrului mediului pe parcursul anului 2025.	evaluare a adaptării la schimbările climatice în sectorul resurselor de apă și procedurile standard pentru colectarea și partajarea datelor și informațiilor climatice relevante sectorului resurselor de apă. Proiectul a fost aprobat pe parcursul anului 2026 – <i>Ordinul ministrului mediului nr. 27 din 18.02.2026.</i>
Ațiunea prioritară 2.2. Dezvoltarea direcționată a capacităților privind colectarea, managementul, utilizarea și partajarea informației privind schimbările climatice							
2.2.1. Introducerea instruirii anuale obligatorii la locul de muncă pentru toți funcționarii publici desemnați (fără a se limita la personalul din agențiile sectoriale prioritare) privind relevanța și utilizarea datelor și informației climatice din baza națională de date și din alte surse	Trim. IV, 2030	Ministerul Mediului	Instruiri anuale obligatorii organizate la locul de muncă pentru funcționarii publici desemnați (inclusiv din cadrul entităților cu mandat de a aborda strămutarea, migrația și	3 720 365	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Neinițiat	Neinițiat Ațiunea nu a fost inițiată, ținând cont de termenul anului 2030

			relocarea planificată)				
2.2.2. Identificarea lacunelor în date/informații privind schimbările climatice, inclusiv privind aspectele de gen și schimbări climatice, migrație și schimbări climatice, și elaborarea proiectelor de cercetare în colaborare cu comunitatea științifică	Trim. IV, 2025	Ministerul Mediului, Ministerul Energiei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Sănătății, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	6 proiecte de cercetare în colaborare cu instituțiile științifice implementate pentru a aborda necesitățile specifice de informații în fiecare sector prioritar (inclusiv din perspectiva de gen și a migrației)	6 000 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Inițiat Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare Cu referire la identificarea lacunelor în date/informații privind schimbările climatice, pe parcursul anului 2024 a fost inițiat un proiect de cercetare pentru tinerii cercetători Impactul schimbărilor climatice asupra gestionării resurselor de apă din Republica Moldova (USM). Concursul pentru proiecte de cercetare transnațională „Biodiversa +“ este în desfășurare.	Parțial realizat Ministerul Mediului/ Agenția „Moldsilva” Pe parcursul anului 2025, Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) a continuat cercetările aplicative în cadrul a 2 activități: 1) Ameliorarea bazei seminologice forestiere. Delimitarea sectoarelor de proveniență. 2) Monitoringul silvopatologic al stării de sănătate a pădurilor din Republica Moldova pe parcursul anului 2025 și prognozele pentru anul 2026. Ministerul Agriculturii Industriei Alimentare Pentru sectorul agricultură nu a fost elaborat un proiect de cercetare în colaborare cu instituțiile științifice implementat pentru abordarea necesităților specifice de informații, resurse financiare n-au fost alocate. Se preconizează elaborarea unui proiect de cercetare în anul 2027. Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului 1049/2023, ANCD lansează apeluri de proiecte în cadrul Direcției strategice III: Biotehnologii și protecția mediului. Prin acest mecanism, sunt susținute financiar echipele de cercetare care propun soluții inovatoare pentru provocările ecologice actuale. În anul 2025, ANCD a oferit finanțare în volum de 11,63 milioane lei pentru proiectele de cercetare și inovare din direcția strategică menționată. De asemenea ANCD facilitează accesul cercetărilor moldoveni la rețelele internaționale de excelență prin participarea în parteneriatele europene, precum Biodiversa + și Watere4ALL. Aceste platforme permit instituțiilor de profil din țară să depună proiecte de cercetare și inovare în colaborare strânsă cu partenerii europeni, pentru conservarea biodiversității și managementul resurselor de apă.
Ațiunea prioritară 2.3. Crearea unui sistem coordonat de colectare și gestionare a datelor privind ASC și RRD							
2.3.1. Inventarierea datelor, instrumentelor și tehnologiilor	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului,	Raport privind datele și instrumentele	120 000	Bugetul autorităților/	Parțial realizat Pe parcursul anului 2024, Ministerul Mediului a inițiat procesul de elaborare a proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea	Parțial realizat Ministerul Mediului/ SHS/ PNUD Moldova Cu referire la Platforma de management a cunoștințelor privind SC ,pe parcursul anului 2025, a fost aprobat

existente și a celor ad-hoc privind RRD și hazardurile climatice		Ministerul Afacerilor Interne (IGSU)	existente privind RRD și hazardurile climatice elaborat Datele și informațiile existente privind ASC și RRD integrate în Platforma de management a cunoștințelor privind SC		instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2)	<p>Conceptului Sistemului informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice” și a Regulamentului privind modul de ținere a resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice”. Sistemul informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice” (SI „PIGISC”) reprezintă un punct unic de acces pentru toate informațiile climatice, care oferă agregări de date climatice la scară națională și subnațională, inclusiv integrarea sistemelor GIS. Proiectul menționat urmează a fi aprobat pe parcursul anului 2025. Actualmente, informația cu privire la clima Republicii Moldova și schimbările climatice se păstrează și gestionează într-o bază de date locală a Serviciului Hidrometeorologic de Stat (SHS).</p>	<p>Conceptul Sistemului informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice” și a Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Portalul de informare și gestionare a informațiilor privind schimbările climatice”, prin Hotărârea Guvernului Nr. 55/2025. Pe parcursul anului 2025, Portalul a fost transmis în gestiunea SHS, însă procedura de populare cu date nu a fost inițiată. La moment urmează să fie stabilite sarcinile pentru un consultant individual în managementul conținutului portalului. Platforma poate fi accesată la următorul link: https://clima.gov.md/climate-next</p> <p>Cu referire la <i>Inventarierea datelor, instrumentelor și tehnologiilor existente și a celor ad-hoc privind reducerea riscurilor de dezastre (RRD) și hazardurile climatice / Raportul privind datele și instrumentele existente privind RRD și hazardurile climatice elaborat, menționăm că, pe parcursul anului 2025, Ministerul Mediului a inițiat procesul de elaborare a Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026–2030.</i> Programul abordează consolidarea cadrului instituțional și operațional pentru gestionarea riscurilor asociate hazardurilor naturale și climatice, având ca obiectiv îmbunătățirea sistemului național de prevenire, monitorizare și răspuns la dezastre.</p> <p>De asemenea, Programul urmărește alinierea politicilor naționale în domeniul reducerii riscurilor de dezastre la angajamentele internaționale ale Republicii Moldova, inclusiv la Cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre 2015–2030, precum și la obiectivele Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, contribuind totodată la consolidarea capacității instituționale și tehnice pentru integrarea dimensiunii riscurilor climatice în procesele de planificare sectorială și de dezvoltare durabilă. Documentul de politici publice urmează a fi aprobat pe parcursul anului 2026.</p> <p>Inspectoratul General pentru Situații de Urgență Inspectoratul a participat la elaborarea Strategiei Naționale de Reducere a Riscurilor de Dezastre pentru perioada 2024–2030.</p>
--	--	--------------------------------------	---	--	---	---	--

2.3.2. Digitizarea datelor climatice și meteorologice disponibile la SHS și la alți deținători de date climatice și publicarea lor	Trim. IV, 2026	Ministerul Mediului (SHS)	Datele privind ASC și RRD de la SHS și de la alți deținători de informații climatice digitalizate și publicate pe CCIKMP	2 126 000	Bugetul autorității/instituțiilor implicate Asistență externă (SIDA)	<p style="text-align: center;">Inițiat</p> <p>Serviciul Hidrometeorologic de Stat Ce ține de digitizarea datelor climatice și meteorologice disponibile la SHS și la alți deținători de date climatice și publicarea lor, SHS a dezvoltat un proiect comun, în colaborare cu Institutul Suedez de Meteorologie și Hidrologie, în cadrul căruia se planifică digitalizarea Fondului Național de Date Meteorologice și Hidrologice pe care îl gestionează. La 28.22.2024 proiectul a fost lansat, iar denumirea propriu zisă a activităților se planifică începând cu trimestrul I 2025.</p>	<p style="text-align: center;">În proces de realizare</p> <p>Serviciul Hidrometeorologic de Stat Pe parcursul anului 2025, Serviciul Hidrometeorologic de Stat a continuat implementarea proiectului inițiat în anul 2024, realizat în parteneriat cu Institutul Suedez de Meteorologie și Hidrologie, care are drept obiectiv digitizarea Fondului Național de Date Hidrometeorologice aflat în gestiunea instituției.</p>
Acțiunea prioritară 2.4. Sporirea nivelului de conștientizare și pregătire a factorilor de decizie și a publicului larg privind riscurile climatice și posibilitățile de adaptare							
2.4.1. Desfășurarea unei campanii naționale de informare cu privire la necesitățile și perspectivele ASC și RRD	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului, Ministerul Afacerilor Interne (IGSU)	Campania națională de informare privind acțiunile coordonate pentru ASC și RRD elaborată și implementată	160 000	Bugetul autorității/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2)	<p style="text-align: center;">Realizat</p> <p>Inspectoratul General pentru Situații de Urgență Pe parcursul anului 2024, în scopul sporirii nivelului de conștientizare și pregătire a factorilor de decizie și a populației privind riscurile climatice și posibilitățile de adaptare, IGSU a organizat și a desfășurat 13 campanii de prevenire, în care s-au informat peste 811 525 persoane, s-au difuzat 1055 informații în mass media și pe rețelele de socializare.</p>	<p style="text-align: center;">Realizat <i>cu progres adițional în 2025</i></p> <p>Inspectoratul General pentru Situații de Urgență Pe parcursul anului 2025, în vederea sporirii nivelului de conștientizare și pregătire a factorilor de decizie, precum și a populației privind riscurile climatice și posibilitățile de adaptare, IGSU a organizat și a desfășurat 12 activități de prevenire conform riscului sezonier și 2 Campanii de prevenire. Activitățile menționate au vizat instruirea și informarea unui număr total de 967 194 persoane. În acest context, se evidențiază în mod deosebit activitățile de prevenire, desfășurate inclusiv prin prisma ASC și RRD, respectiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • acțiuni de prevenire a cazurilor de ardere a vegetației uscate și poligoanelor de deșeuri; • acțiuni de prevenire a riscurilor de izbucnire a incendiilor și a altor situații de urgență pe durata desfășurării campaniei de recoltare a cerealelor și culturilor tehnice. <p>În cadrul activităților de prevenire și al campaniilor de informare desfășurate au fost realizate următoarele acțiuni de comunicare publică:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 163 comunicate informative; • 3062 apariții pe portaluri de știri și în agenții mass-media; • 1 111 apariții la posturi de televiziune; • 561 difuzări la posturi de radio; • 1249 distribuiri pe rețeaua de socializare Facebook.

							Comunicarea riscului este o componentă-cheie a rezilienței climatice și a sistemelor de avertizare timpurie „people-centered”, în conformitate cu recomandările UNDRR.
2.4.2. Elaborarea și implementarea programelor de formare continuă sensibile la gen, axate pe metodologii și abordări de evaluare a impactului climatic și a vulnerabilității climatice, precum și pe metodologii de evaluare financiară și socio-economică, inclusiv aspecte privind interconexiunea dintre migrație, mediu și schimbări climatice (pentru specialiști tehnici, cercetători sectoriali și universitari, precum și pentru ONG-uri și alte părți relevante interesate)	Trim. IV, 2026	Ministerul Mediului	Cel puțin 4 module de instruire privind ASC sensibilă la gen, care includ interconexiunea dintre migrație, mediu și schimbările climatice elaborate Modulele de instruire testate în cadrul a cel puțin 5 ateliere de lucru pentru 5 sectoare prioritare	1 215 000	Bugetul autorității/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2)	Neinițiat	În proces de realizare Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare În cadrul proiectului NAP-2, au fost elaborate ghiduri metodologice, aliniate la Rapoartele de evaluare IPCC AR5 și AR6, pentru evaluarea impacturilor și vulnerabilităților climatice în sectoarele prioritare, la nivel local și organizațional. De asemenea, au fost dezvoltate patru module de instruire axate pe impacturile schimbărilor climatice și pe metodologiile și abordările de evaluare a vulnerabilității climatice. Activitățile de instruire aferente acestor module au fost desfășurate în iulie 2023, contribuind la consolidarea capacităților instituționale în domeniul evaluării riscurilor climatice și fundamentării măsurilor de adaptare.
2.4.3. Elaborarea și aprobarea Metodologiei de evaluarea a riscurilor climatice la nivel național (4 riscuri)	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului (SHS)	Metodologia de evaluare a riscurilor elaborată și aprobată prin hotărâre de guvern	500 000	Bugetul autorității/instituțiilor implicate Asistență	Parțial realizat Prin intermediul asistenței externe Proiectul PNA-2: Procesului național de planificare a adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice, pe parcursul anului 2024, a fost elaborat Metodologia de evaluare a riscurilor climatice.	Parțial realizat Serviciul Hidrometeorologic de Stat După realizarea procesului de cartografiere a riscurilor de secetă și elaborarea criteriilor de identificare a situațiilor de secetă, nu au fost înregistrate alte progrese. În consecință, Metodologia nu a fost elaborată și aprobată în termenul stabilit.

					externă (NAP-2)		Totodată, progresele realizate în anul 2024 rămân valabile și vor fi valorificate în continuare.
2.4.4. Evaluarea a 4 riscuri prioritizate pentru contextul național	Trim. IV, 2027	Ministerul Mediului și (SHS)	4 riscuri prioritizate, evaluate conform metodologiilor aprobate	1 800 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2)	Neinițiat	În proces de realizare Serviciul Hidrometeorologic de Stat În conformitate cu Metodologia privind evaluarea stării de secetă, aprobată prin Ordinul ministrului mediului nr 44 din 27 martie 2025, care stabilește criteriile, indicatorii și pașii necesari pentru determinarea intensității și extinderii fenomenului de secetă, incluzând aspecte hidrologice, climatice și agricole, în cadrul SHS a fost elaborată baza de date necesară pentru calculul indicelui SPEI pentru diferite intervale temporale. Actualmente, aceasta se află în faza de testare, iar rezultatul final va consta în publicarea hărților interactive ale indicelui SPEI-3 la nivel de comună pe paginile web ale SHS și clima.gov.md.
2.4.5. Elaborarea scenariilor legate de riscurile climatice și evaluarea impactului asupra regiunilor vulnerabile și a sectoarelor-cheie	Trim. IV, 2029	Ministerul Mediului și (SHS)	Scenariile legate de riscurile climatice elaborate Rapoarte privind impactul asupra regiunilor vulnerabile și a sectoarelor-cheie elaborate	800 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-3)	Neinițiat Cu privire la elaborarea scenariilor legate de riscurile climatice și evaluarea impactului asupra regiunilor vulnerabile și a sectoarelor-cheie, actualmente această acțiune depășește capacitățile SHS. Totodată, pe parcursul anului 2024, SHS a dezvoltat din seturile de date spațiale descărcate de pe site-ul worldclim.org, modele ce țin de reorganizarea scenariilor HadGEM3-GC#1-LL, CMCC-ESM2, MIROC6, MPI-ESM1-2-HR, UKESM1-0-LL – la nivel de comună în Republica Moldova și pentru diferite intervale de timp.	În proces de realizare Serviciul Hidrometeorologic de Stat Pe parcursul anului 2025, urmare a prelucrării modelelor climatice HadGEM3-GC31-LL, CMCC-ESM2, MIROC6, MPI-ESM1-2-HR și UKESM1-0-LL, corespunzătoare scenariului SSP2-4.5 (CMIP6), a fost elaborat un set de hărți interactive la nivel de comună pentru perioada 2021–2100. Acestea vizează următoarele variabile climatice: cantitatea anuală și sezonieră a precipitațiilor, temperatura medie anuală și sezonieră, temperaturile minimă și maximă, precum și evaporația maximă. Hărțile au fost publicate pe paginile web ale SHS și clima.gov.md. În perspectivă, acestea vor fi actualizate cu date noi provenite din versiunea actualizată a programului CMIP7.
2.4.6. Extinderea serviciilor climatice în sectoarele țintă: agricultură, resurse de apă, sănătate, forestier,	Trim. IV, 2025	Ministerul Mediului și (SHS)	6 servicii climatice pilot elaborate și livrate fiecărui sector prioritar	În limita bugetului alocat		Realizat Cu referire la extinderea serviciilor climatice în sectoarele țintă: agricultură, resurse de apă, sănătate, forestier, transport și energie SHS furnizează, periodic sau după caz, informație despre schimbările climatice (la nivel național și regional) pentru sectoarele țintă.	Realizat <i>cu progrese adiționale în 2025</i> Serviciul Hidrometeorologic de Stat SHS a funcționat în calitate de furnizor principal de date climatice, analize și produse tematice, transmise periodic sau la solicitare, în funcție de necesitățile instituțiilor sectoriale. Informațiile furnizate au vizat

transport și energie				instituției		<p>atât nivelul național, cât și cel regional și au acoperit următoarele categorii principale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analize climatice istorice privind evoluția temperaturii, precipitațiilor și secetei; - scenarii climatice viitoare bazate pe modele climatice internaționale (ex. CMIP6), relevante pentru intervale multi-anuale; - hărți tematice climatice referitoare la secetă, evenimente extreme și alte fenomene relevante; - produse de monitorizare meteorologică și climatologică cu periodicitate sezonieră sau anuală. <p>Extinderea acoperirii serviciilor climatice pentru cele șase sectoare reprezintă un pas important în direcția operaționalizării sistemului național de servicii climatice, în conformitate cu bunele practici internaționale promovate de Organizația Meteorologică Mondială și Convenția-cadru a ONU privind schimbările climatice.</p>
----------------------	--	--	--	-------------	--	--

OS 3. Extinderea bugetării pentru ASC și sporirea rezilienței

Acțiunea prioritară 3.1. Integrarea aspectelor privind ASC în bugetele sectoriale și asigurarea sinergiilor financiare și operaționale intersectoriale

					Nerealizat	Parțial realizat
3.1.1. Încorporarea indicatorilor privind schimbările climatice (inclusiv ASC) în cadrul de planificare și bugetare pentru a asigura transparența cheltuielilor legate de schimbările climatice	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului	Indicatori i ASC încorporați în procesele de revizuire a politicilor și bugetelor	129 600	Bugetul autorității/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2)	<p>Ministerul Mediului</p> <p>Pe parcursul anului 2025, Ministerul Mediului a propus modificări la Hotărârea Guvernului nr. 684/2022, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 753/2025, care prevede: AAPC inițiator de proiecte este responsabilă de elaborarea documentației tehnice (inclusiv studiul de fezabilitate), obținerea actului de reglementare de mediu, precum și, după caz, a avizului Ministerului Mediului privind implicațiile și vulnerabilitățile climatice. Astfel, prin aceste modificări, coroborate cu aprobarea Ghidului privind integrarea aspectelor schimbărilor climatice în procedura evaluării impactului asupra mediului (Ordinul nr. 162/2025), proiectele de investiții capitale publice sunt evaluate inclusiv din perspectiva schimbărilor climatice.</p> <p>Totodată, pe parcursul anului de raportare, a fost aprobat Planul Național Integrat privind Energia și Clima pentru perioada 2025–2030 (PNIEC), prin Hotărârea Guvernului nr. 86/2025, document strategic care consolidează cadrul național de planificare în domeniul schimbărilor climatice și energiei.</p>

							PNIEC integrează dimensiunea de decarbonizare, care cuprinde 33 de măsuri de politici, structurate pe sectoare relevante (energie, transport, industrie, agricultură etc.), menite să contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la atingerea obiectivelor climatice naționale. Pentru fiecare dintre aceste măsuri au fost definiți indicatori de progres, care asigură integrarea dimensiunii climatice în procesele naționale de planificare și bugetare.
3.1.2. Elaborarea și aplicarea ghidurilor privind integrarea aspectelor climatice în bugetele sectoriale (planificarea pe termen mediu)	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului	5 ghiduri privind integrarea aspectelor climatice în bugetele sectoriale elaborate	135 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2)	Parțial realizat Prin intermediul asistenței externe Proiectul PNA-2: Procesului național de planificare a adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice, pe parcursul anului 2024, a fost elaborat Metodologia pentru Marcarea Climatică a Bugetului.	Parțial realizat Ministerul Mediului Metodologia pentru Marcarea Climatică a Bugetului, elaborată în cadrul Proiectului NAP-2, nu a fost promovată și, respectiv, aprobată în termenii stabiliți. Totodată, pe parcursul anului de raportare, au avut loc ședințe de lucru cu reprezentanți ai Ministerului Mediului, Ministerului Finanțelor și un expert în domeniu contractat de Agenția Franceză pentru Dezvoltare (AFD), în vederea consolidării abordării privind marcarea climatică a bugetului. Ca urmare a discuțiilor purtate, elaborarea și definitivarea metodologiei sunt planificate pentru finele anului 2026.
Acțiunea prioritară 3.2. Dezvoltarea capacităților pentru integrarea ASC în planificarea bugetară și finanțarea la nivel național și local							
3.2.1. Instruirea personalului desemnat din cadrul Ministerului Finanțelor (femei și bărbați) privind metodologia de planificare bugetară a ASC	Trim. IV, 2025	Ministerul Mediului, Ministerul Finanțelor	3 instruirii organizate pentru personalul desemnat din cadrul Ministerului Finanțelor (femei și bărbați)	540 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2)	Neinițiat	Nerealizat Ministerul Mediului Întrucât Metodologia pentru Marcarea Climatică a Bugetului nu a fost încă elaborată, instruirile pentru personalul desemnat din cadrul Ministerului Finanțelor nu au fost realizate.
3.2.2. Implementarea activităților de dezvoltare a capacităților și sporirea nivelului de conștientizare	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului, Ministerul Finanțelor	6 instruirii organizate pentru personalul desemnat din	1 080 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate	Nerealizat Ministerul Mediului Pe parcursul anului 2024 nu au fost organizate instruirii.	Nerealizat Ministerul Mediului Pe parcursul anului 2025 nu au fost organizate instruirii.

pentru specialiștii în planificarea bugetului și pentru managerii de program (alți planificatori financiari), inclusiv femei și bărbați, din sectoarele prioritare, privind prioritățile naționale de ASC și contribuția politicilor și proiectelor sectoriale la aceste priorități			agențiile sectoriale prioritare, inclusiv femei și bărbați		ate Asistență externă		
OS 4. Integrarea ASC și RRD în planificarea sectorială strategică și planificarea investițiilor la nivel național și local							
Acțiunea prioritară 4.1. Integrarea aspectelor de ASC în practicile sectoriale de management							
4.1.1. Integrarea aspectelor climatice în Ghidul cu privire la executarea procedurilor privind evaluarea impactului asupra mediului, aprobat prin Ordinul nr. 1/2019 al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului	Ghidul cu privire la executarea procedurilor privind evaluarea impactului asupra mediului actualizat, pentru a integra aspectele vizează schimbările climatice	Fără costuri suplimentare (în limita bugetului Ministerului Mediului)	În limitele bugetului	Parțial realizat Pe parcursul anului 2024, a fost elaborat Ghidul privind integrarea aspectelor privind schimbările climatice în procedura evaluării impactului asupra mediului. Ghidul urmează a fi aprobat prin ordinul ministrului mediului în anul 2025.	Realizat Ministerul Mediului Ghidului privind integrarea aspectelor schimbărilor climatice în procedura evaluării impactului asupra mediului a fost aprobat prin Ordinul nr. 162 din 15 octombrie 2025 .
4.1.2. Elaborarea și introducerea instrumentelor de screening climatic sectorial pentru	Trim. IV, 2025	Ministerul Mediului	Instrumentele de screening climatic	531 500	Bugetul autorităților/	Neinițiat	Realizat Ministerul Mediului Pe parcursul anului 2025, Ministerul Mediului a propus modificări la Hotărârea Guvernului nr. 684/2022 pentru

identificarea celor mai rentabile proiecte			elaborate pentru a selecta proiecte de prioritate înaltă		instituțiilor implicate Asistență externă	<p>aprobarea Regulamentului cu privire la proiectele de investiții capitale publice. Noile modificări aduse prin Hotărârea Guvernului nr. 753/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (privind gestionarea proiectelor de investiții capitale publice), prevăd: AAPC care inițiază proiectul este responsabilă de:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pregătirea documentației tehnice aferente proiectului (inclusiv studiul de fezabilitate); 2) obținerea actului de reglementare de mediu emis de către Agenția de Mediu, în cazul activităților incluse în anexa nr. 1 sau nr. 2 la Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului; 3) obținerea avizului Ministerului Mediului privind implicațiile și vulnerabilitățile climatice ale proiectului, în cazul activităților care nu sunt incluse în anexa nr. 1 sau nr. 2 la legea menționată. <p>Astfel, prin aprobarea Ghidului privind integrarea aspectelor schimbărilor climatice în procedura evaluării impactului asupra mediului, aprobat prin Ordinul nr. 162 din 15 octombrie 2025, precum și prin modificările operate la HG nr. 684/2022, proiectele de investiții capitale publice sunt analizate inclusiv din perspectiva impactului și vulnerabilităților asociate schimbărilor climatice.</p>
--	--	--	--	--	---	---

4.1.3. Elaborarea ghidurilor/manual elor și a standardelor tehnice sectoriale și subsectoriale, sensibile la dimensiunea de gen, care includ migrații și refugiații, pentru evaluarea riscurilor și vulnerabilităților climatice, pentru a facilita integrarea aspectelor de ASC în planificarea dezvoltării la nivel sectorial	Trim. IV, 2025	Ministerul Mediului	Ghiduri/ manuale și standarde tehnice sectoriale și subsectoriale pentru evaluarea riscurilor și vulnerabilităților climatice elaborate	540 000	Buget ul autorit ăților/ instituț iilor implic ate Asiste nță extern ă (NAP-2)	Neinițiat	Realizat Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare În cadrul proiectului NAP-2, au fost elaborate ghiduri metodologice pentru evaluarea riscurilor sistemice în sectoarele prioritare, la nivel local și organizațional, aliniate la Rapoartele de evaluare IPCC AR5 și AR6. Mecanismul de evaluare propus are la bază analiza interdependenței dintre hazard, expunere, vulnerabilitate și capacitatea de adaptare, oferind o abordare mai cuprinzătoare și integrată a evaluării riscurilor climatice. Abordarea propusă îmbină perspectivele evaluării riscurilor climatice la scară largă (nivel sectorial), la nivel local (raional) și la nivel organizațional, permițând examinarea provocărilor legate de aplicarea conceptelor bazate pe risc, precum și gestionarea incertitudinilor asociate diferitelor orizonturi de timp și scenarii climatice. Se preconizează ca această metodologie de evaluare a riscurilor să fie instituționalizată prin ordine ministeriale, ca practică curentă a autorităților publice sectoriale și locale, a mediului de afaceri local și a altor organizații relevante, în vederea fundamentării deciziilor pe baza evaluării consecințelor și a prioritizării măsurilor de adaptare pentru reducerea impacturilor negative ale schimbărilor climatice.
4.1.4. Elaborarea ghidurilor pentru incorporarea ASC în planurile de dezvoltare regională și locală	Trim. IV, 2027	Ministerul Mediului	Ghiduri pentru integrarea ASC în planurile de dezvoltare locală	540 000	Buget ul autorit ăților/ instituț iilor implic ate Asiste nță extern ă (NAP-3)	Neinițiat	Neinițiat Acțiunea nu a fost inițiată, ținând cont de termen anul 2027.
Acțiunea prioritară 4.2. Integrarea RRD climatice în planificarea dezvoltării și sporirea pregătirii pentru gestionarea riscului de dezastre							
4.2.1. Cartografierea localităților	Trim. IV, 2026	Academia de Științe	Harta locațiilor vulnerabile	2 657 500	Buget ul	Neinițiat	În proces de realizare Inspectoratul General pentru Situații de Urgență

vulnerabile la inundații, la alunecări de teren și la alte hazarduri climatice		a Moldovei, Ministerul Mediului, Ministerul Afacerilor Interne (IGSU)	le elaborată pentru 5 orașe (centre raionale)		autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-3, BEI)	În conformitate cu prevederile Directivei Vicepreședintelui Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, șefului SPC și SE nr. 136 din 05.05.2015 „Cu privire la identificarea și evaluarea situațiilor excepționale posibile la nivel de raion, municipiu, UTA Găgăuzia”, președinții comisiilor pentru situații excepționale ale raioanelor, municipiilor și UTA Găgăuzia au elaborat documentul „Analiza situațiilor excepționale posibile la nivel de raion (municipiu, UTA Găgăuzia) și impactul acestora asupra populației, economiei și mediului ambiant”, cu obligativitatea actualizării acestuia o dată la 5 ani. Documentul menționat prevede anexarea unei hărți tematice, care include următoarele informații: <ul style="list-style-type: none"> • zonarea seismică; • harta zonelor cu potențial de inundare; • harta sectoarelor afectate de alunecări de teren; • identificarea obiectivelor periculoase din punct de vedere chimic, radioactiv și biologic, cu indicarea suprafețelor ce pot fi afectate în cazul producerii unor avarii; alte date relevante.
4.2.2. Elaborarea, testarea și îmbunătățirea sistemelor și mecanismelor de avertizare timpurie pentru comunicarea riscului de dezastre, inclusiv difuzarea prin telefonie mobilă (SMS, mesaj vocal)	Trim. IV, 2026	Ministerul Afacerilor Interne (IGSU)	Sunt create și utilizate facilități, echipamente și sisteme simple de avertizare timpurie cu capacități vaste de diseminare, pentru avertizarea timpurie a persoanelor cu experiență diferită, inclusiv	5 315 000 -	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (UNDP-ADA)	<p style="text-align: center;">Inițiat</p> Pe parcursul anului 2024, IGSU prin intermediul Proiectului UE UCPM- 2023-TRACK1-IBA Technical Assistance for Disaster Risk Management (Track 1) a elaborat Studiul de fezabilitate și a documentației necesare pentru implementarea „Sistemului Național de avertizare a populației în caz de situații de urgență” MD-ALERT STUDY, înregistrat cu nr. 3821 din 20.12.2024. <p style="text-align: center;">În proces de realizare</p> Inspectoratul General pentru Situații de Urgență Pe parcursul anului 2025 a fost elaborat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului de avertizare publică „MD-ALERT”, care a fost transmis la 01.12.2025 Cancelariei de Stat pentru promovare. Totodată, în luna septembrie 2025, Banca Mondială a aprobat pachetul de finanțare în valoare de 40 milioane de dolari SUA pentru Proiectul ” <u>Consolidarea managementului riscurilor de dezastre și a rezilienței Republicii Moldova</u> ” (CMRDRM), care urmărește să sprijine consolidarea nivelului de pregătire și răspuns al Republicii Moldova la dezastre naturale și șocuri determinate de schimbările climatice care amenință vieți, locuințe și infrastructura critică. În cadrul proiectului menționat au fost perfectate caietele de sarcini și specificațiile tehnice, pentru componenta sistemului de avertizare publică, conform cerințelor Băncii Mondiale (bidding documents). Proiectul CMRDRM adoptă o abordare cuprinzătoare în materie de consolidare a capacității de gestionare a riscului de dezastre în Republica Moldova prin trei

			femei, bărbați, migranți, refugiați și persoane strămutate intern				componente, inclusiv instalarea și implementarea unui sistem național de avertizare publică bazat pe comunicații electronice mobile.
4.2.3. Îmbunătățirea/actualizarea sistemului de monitorizare hidrometeorologică pentru a urmări procesele fizice cheie (de ex., arșiță sau precipitații extreme) în timp, astfel încât aceste date să poată fi încorporate în procesele de planificare și în sistemele de avertizare timpurie	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului (SHS)	Recomandările privind îmbunătățirea rețelei de monitorizare hidrologice și a rețelei de observații meteorologice (elaborate în cadrul proiectului PNA-2) sunt integrate în noul Regulament al SHS și în noua Lege privind activitățile hidrometeorologice și sunt implementate	Fără costuri suplimentare (în limita bugetului SHS)	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate	Realizat Serviciul Hidrometeorologic de Stat Pe parcursul anului 2024, Serviciul Hidrometeorologic de Stat prin intermediul proiectelor de asistență tehnică internațională dezvoltate cu Institutul Suedez de Meteorologie și Hidrologie, cât și cu Banca Mondială, a planificat activități de dezvoltare a sistemului de monitorizare.	Realizat Ministerul Mediului Pe parcursul anului 2025, a fost inițiat procesul de modificare a Legii nr. 368/2023 privind activitatea meteorologică și hidrologică, prin proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (inițiativa legislativă nr. 415 din 17 decembrie 2025). Totodată, Regulamentul de funcționare al SHS nu a fost încă aprobat – proiectul hotărârii Guvernului privind organizarea și funcționarea Instituției Publice „Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu” urmează a fi aprobat în cursul anului 2026.

<p>4.2.4. Integrarea informațiilor sectoriale relevante riscurilor climatice în Sistemul de avertizare timpurie (SAT)/ Consolidarea sistemelor existente de supraveghere specifice fiecărui sector pentru a include funcția de SAT: adaptarea sistemelor existente de supraveghere forestieră pentru avertizare timpurie și managementul evenimentelor climatice extreme, inclusiv depistarea bolilor și dăunătorilor forestieri, riscul de incendii; stresul uman sporit (de ex., tăieri ilicite); actualizarea sistemelor de avertizare timpurie și răspuns rapid pentru prevenirea și controlul bolilor transmisibile și evenimentelor de sănătate publică pentru a include urmărirea</p>	<p>Trim. IV, 2026</p>	<p>Ministerul Mediului (Agenția „Moldsilva”), Ministerul Sănătății</p>	<p>Sistemul de supraveghere și SAT din sectorul forestier și cel de sănătate publică sunt actualizate pentru a urmări fenomenele climatice extreme</p>	<p>6 200 800</p>	<p>Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă</p>	<p>În proces de realizare</p> <p> Agenția „Moldsilva”, Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) și entitățile silvice teritoriale în anul 2024 au efectuat reevaluarea sistemului de suprafețe de probă pentru monitoringul forestier (starea de sănătate a pădurilor) în cazul a 566 sondaje de monitoring.</p>	<p>În proces de realizare</p> <p>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</p>
--	-----------------------	--	--	------------------	--	--	--

fenomenelor climatice extreme; consolidarea supravegherii sănătății publice cu un sistem integrat pentru prevenire, avertizare timpurie, management și protecție împotriva nivelelor sporite de radiație ultravioletă							
4.2.5. Crearea unui sistem național de supraveghere nutrițională pentru a evalua condițiile pentru reducerea securității alimentare, inclusiv în urma secetei și a inundațiilor, cu un accent special pe grupurile vulnerabile (bătrâni, copii, membri ai familiilor migranților, refugiaților și persoanelor strămutate intern)	Trim. IV, 2025	Ministerul Sănătății	Un sistem național de monitorizare a nutriției care include date dezagregate după gen, creat și funcțional	2 657 500	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Neinițiat	<p>Parțial realizat</p> <p>Ministerul Sănătății/Agenția Națională pentru Sănătate Publică</p> <p>În anul 2025, prin intermediul instituțiilor din subordine, inclusiv Agenția Națională pentru Sănătate Publică, cu suportul UNICEF Moldova, a fost realizată o analiză situațională și elaborat un raport privind evaluarea cadrului normativ și a competențelor instituționale în domeniul supravegherii nutriționale, precum și privind colectarea indicatorilor de sănătate condiționați de nutriție și rolul instituțiilor din domeniul sănătății și educației în monitorizarea acestora. Totodată, a fost inițiat procesul de elaborare a proiectului Conceptului privind instituirea unui sistem național de supraveghere nutrițională în Republica Moldova, care urmează a fi consultat cu actorii relevanți, finalizat și promovat spre aprobare în anul 2026. În vederea consolidării capacităților instituționale, personalul din direcțiile teritoriale de educație, tineret și sport și din centrele de sănătate publică teritoriale a fost instruit în cadrul atelierelor regionale privind organizarea unei nutriții sănătoase în școli (aprox. 70 persoane). De asemenea, personalul medical din instituțiile de educație (aprox. 1105 persoane) a fost instruit în cadrul a 12 ateliere regionale privind monitorizarea sănătății nutriționale la copii și comunicarea în domeniul nutriției. Activitățile vor continua pe parcursul anului 2026.</p>
Acțiunea prioritară 4.3. Integrarea dimensiunii de gen în planificarea ASC și MRD și promovarea acțiunilor de adaptare inclusiv la nivel comunitar							

4.3.1. Realizarea unei analize profunde intersectoriale dezagregate pe gen a impactului schimbărilor climatice asupra grupurilor vulnerabile, cu accent specific pe femeile din mediul rural	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului	Analiza intersectorială dezagregată după gen realizată și rezultatele diseminat e pe larg actorilor interesați și puse la dispoziție pe platforma de comunicare schimbărilor climatice și pe canalele media	450 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2)	<p align="center">Realizat</p> <p>Prin intermediul asistenței externe Proiectul PNA-2: Procesul național de planificare a adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice, pe parcursul anului 2024 a fost realizată analiza intersectorială dezagregată după gen a impactului schimbărilor climatice asupra grupurilor vulnerabile, cu accent specific pe femeile din mediul rural, rezultatele analizei urmează a fi publicate pe pagina https://www.undp.org/ro/moldova.</p>	<p align="center">Realizat <i>cu progrese adiționale în 2025</i></p> <p>Ministerul Mediului/PNUD Moldova Studiul „Schimbările climatice și grupurile vulnerabile din Republica Moldova: impact, riscuri și măsuri de adaptare” oferă o analiză detaliată a modului în care efectele schimbărilor climatice afectează în mod disproporționat populația țării, în special femeile, vârstnicii, copiii și persoanele cu dizabilități. Scopul este de a identifica riscurile specifice și de a propune măsuri de adaptare pentru a spori reziliența acestor grupuri în contextul schimbărilor climatice. Raportul subliniază importanța abordării inegalităților sociale și economice în acest context și sugerează măsuri concrete pentru a sprijini grupurile vulnerabile. Raportul a fost elaborat în cadrul proiectului PNUD Moldova „Promovarea adaptării naționale a Republicii Moldova la schimbările climatice”, finanțat de Fondul Verde pentru Climă și este disponibil la link-ul : https://www.undp.org/moldova/publications/climate-change-and-vulnerable-groups-moldova-impacts-risks-and-adaptation-measures</p>
4.3.2. Elaborarea unui plan de comunicare sensibil la dimensiunea de gen pentru o perioadă de patru ani, pentru a genera și a spori nivelul de conștientizare privind riscurile și hazardurile climatice, precum și opțiunile de adaptare și de reducere a riscurilor	Trim. IV, 2025	Ministerul Mediului	Planul de comunicare pentru a fi utilizat pe parcursul consultărilor la nivel de comunitate și de programe de conștientizare, elaborat	720 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (NAP-2)	<p align="center">Neinițiat</p>	<p align="center">Parțial realizat</p> <p>Ministerul Mediului cu asistență externă PNUD Moldova Pentru a asigura integrarea dimensiunii de gen în planificarea adaptării la schimbările climatice (ASC) și a reducerii riscului de dezastre (RRD), precum și promovarea acțiunilor de adaptare la nivel comunitar, PNUD Moldova implementează intervenții dedicate prin intermediul proiectului ”Comunități reziliente prin abilitarea femeilor, etapa a II-a”. În vederea promovării unei schimbări transformatoare a convergenței dintre acțiunea climatică și egalitatea de gen, proiectul ResCom valorifică dialogul de politici și expertiza colectivă pentru a susține elaborarea și implementarea politicilor climatice sensibile la dimensiunea de gen. Prin organizarea dialogurilor naționale de politici la nivel înalt, proiectul creează un cadru favorabil schimbului de idei, cunoștințe și</p>

						<p>experiențe între factori de decizie, reprezentanți ai societății civile, femei din diverse grupuri sociale, experți și lideri din sectorul privat.</p> <p>Aceste dialoguri constituie o platformă de întrunire a actorilor relevanți pentru definirea unor direcții comune în vederea promovării unor politici și acțiuni care să conducă la tranziții juste, reziliente la schimbările climatice și sensibile la dimensiunea de gen. În acest context, este planificată instituționalizarea unui forum anual dedicat nexusului climă-gen.</p> <p>Primul Dialog Național „Femeile conduc tranziția justă – promovarea nexusului gen-climă” a fost organizat cu succes în decembrie 2025, iar continuarea acestei inițiative, este planificată pentru anii 2026 și 2027.</p> <p>Tot prin proiectul ResCom, PNUD Moldova sprijină prioritizarea și finanțarea acțiunilor locale de adaptare la schimbările climatice și de reducere a riscului de dezastre, sensibile la dimensiunea de gen, în 12 localități selectate. Activitatea vizează susținerea autorităților publice locale și a comunităților în identificarea, prioritizarea și implementarea măsurilor de adaptare și RRD, în conformitate cu riscurile și vulnerabilitățile climatice locale.</p> <p>Prin aplicarea Analizei bazate pe gen (Gender-Based Analysis – GBA) și a proceselor participative de planificare, proiectul facilitează selectarea investițiilor locale relevante, asigurând integrarea sistematică a nevoilor și capacităților femeilor și ale grupurilor vulnerabile. Acțiunile prioritizate beneficiază ulterior de finanțare dedicată și asistență tehnică, contribuind la consolidarea rezilienței locale, reducerea riscurilor climatice și îmbunătățirea furnizării serviciilor publice locale sensibile la climă.</p> <p>Implementarea acestei activități este avansată. Toate cele 12 proiecte locale de adaptare și RRD au fost identificate și lansate în urma finalizării proceselor de prioritarizare sensibile la dimensiunea de gen la nivel local. Până în prezent, două proiecte au fost finalizate integral, iar celelalte sunt în curs de implementare activă. Conform progresului actual și performanței contractanților, toate proiectele sunt estimate a fi finalizate până în trimestrul III al anului 2026.</p>	
4.3.3. Identificarea și evaluarea indicatorilor de	Trim. IV, 2026	Ministerul Mediului	Indicatori de monitorizare pentru	1 771 700	Bugetul autorităților/	Neinițiat	<p>Neinițiat</p> <p>Acțiunea nu a fost inițiată la momentul raportării.</p>

monitorizare, inclusiv a celor dezagregați pe gen și relevanți migrației, pentru a monitoriza implementarea acțiunilor de adaptare la nivel de sector			implementarea acțiunilor de adaptare climatică la nivel local (urban/rural) sunt identificați și incluși în procesul de monitorizare a implementării planurilor de dezvoltare/amenajare a spațiului		instituțiilor implicate Asistență externă		
OS 5. Sporirea rezilienței sectoarelor prioritare prin investiții în domeniul climei și reducerea riscurilor și impacturilor negative ale hazardurilor climatice							
Acțiunea prioritară 5.1. Adaptarea sectorului agricultură la schimbările climatice prin aplicarea practicilor agricole complexe, a tehnologiilor moderne de adaptare și conservarea solurilor							
5.1.1. Stimularea construcțiilor bazinelor de acumulare a apei pluviale pentru irigare	Trim. IV, 2027	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Mediului	Număr de proiecte investitoriale pentru construcția și/sau reabilitarea iazurilor/heleșteilor (cu un debit anual total de 4 milioane de metri	380 000 000	În limita surselor bugetare alocate Surse externe (FAO)	Inițiat Privitor la stimularea construcțiilor bazinelor de acumulare a apei pluviale pentru irigare, conform pct. 20 sub pct. 5) din Hotărârea Guvernului nr. 684/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la proiectele de investiții capitale publice, în anul 2024, Secția politici în domeniul schimbării climei din cadrul Ministerului Mediului a examinat 3 proiecte de investiții capitale publice privind reabilitarea iazurilor de acumulare și au emis avize privind implicațiile și vulnerabilitățile climatice pentru proiectele: - Reabilitarea iazului de acumulare s. Calarașovca, r-nul Ocnîța; - Reabilitarea iazului de acumulare s. Unguri, r-nul Ocnîța;	Realizat Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare În anul 2025, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a subvenționat 18 proiecte investiționale în valoare de 5500,75 mii lei (în cadrul formei de plată postinvestițională, submăsura SP_2.3 Investiții în bazine de acumulare a apei pentru irigare). Aceste proiecte vizează construcția /reabilitarea bazinelor de acumulare a apei, inclusiv din apele pluviale, pentru irigare, precum și procurarea materialului de acoperire geomembrană și geotextile. În cadrul proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P), implementat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, au fost oferite granturi pentru construcția a 5 bazine de acumulare a apei pluviale destinate irigației. Valoarea totală a granturilor oferite constituie 672, 68

			cubi de apă pentru irigare)			- Reabilitarea iazului de acumulare s. Corestăuți, r-nul Ocnîța.	mii lei. UCIP IFAD în anul 2025 a inițiat reabilitarea a 2 lacuri de acumulare de apă pentru irigare, cu suprafața irigată de cel puțin 120.55 ha, care urmează a fi finalizate în anul 2026, și anume: s. Calarașovca, r-nul. Ocnîța - se află în etapa de executare a lucrărilor de construcție, fiind realizat în proporție de 85 % în anul 2025 și s. Corestăuți, r-nul Ocnîța - se află în etapa de executare a lucrărilor de construcție, fiind realizat în proporție de 70 % în anul 2025.
5.1.2. Elaborarea cadrului normativ necesar privind implementarea tehnologiilor digitale agricole atât în câmp deschis, cât și în spații protejate	Trim. IV, 2027	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Număr de tehnologii digitale noi implementate	100000	În limita surseleor bugetare alocate Surse externe	Neinițiat	Neinițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>
5.1.3. Crearea și menținerea fondului genetic pentru culturile agricole din Republica Moldova	Trim. IV, 2027	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Fond genetic al culturilor agricole ale Republicii Moldova instituit, dezvoltat, menținut și gestionat durabil	1485500	În limita surseleor bugetare alocate Surse externe	Realizat Activitățile legate de crearea, menținerea dezvoltarea și gestionarea Fondului genetic al culturilor agricole sunt reglementate de prevederile art. 3 din Legea nr. 68/2013 privind semințele, precum și Regulamentul privind crearea, menținerea, dezvoltarea, gestionarea și finanțarea fondului genetic de culturi agricole aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 480/2019. În prezent, responsabilitatea administrării fondului genetic viticol revine Institutului Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină veterinară, pentru care, în anul 2024, a fost alocat un buget de 1 595.6 mii lei. Raportul privind menținerea Fondului genetic viticol pentru anul 2024 nu a fost încă prezentat Direcției produse vitivinicole și băuturi alcoolice. Crearea și menținerea fondului genetic al culturilor agricole din Republica Moldova este un proces complex, esențial pentru conservarea biodiversității și asigurării resurselor genetice valoroase necesare pentru ameliorarea și adaptabilitatea la condițiile agroclimatice în schimbare. În acest context, Institutul Național de Cercetări și Producere a semințelor, joacă un rol esențial în	<i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>

						gestionarea resurselor genetice, pentru anumite culturi agricole, având în administrare fondului genetic pentru porumb, grâu și specii pomicole precum mărul. Menținerea acestor resurse genetice se realizează prin selecție conservativă și ameliorativă, metode specifice seminologiei și horticulurii, având ca obiectiv conservarea caracteristicilor fenotipice și genotipice ale soiurilor autohtone, precum și adaptarea acestora la schimbările climatice și cerințele pieței. Având în vedere importanța diversității genetice în agricultură, instituțiile de profil își concentrează eforturile asupra consolidării capacității de menținere și extindere a acestor resurse, în funcție de prioritățile sectorului agricol și resursele financiare disponibile.	
5.1.4. Promovarea subvenționării grupurilor de producători agricoli în baza programelor de dezvoltare orientate spre reziliență climatică	Trim. IV, 2025	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Număr de grupuri de producători agricoli (femei/bărbați) ce beneficiază de subvenții	100 000	În limita surselor bugetare alocate Surse externe	Neinițiat	Realizat Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Referitor la numărul fermierilor femei/bărbați care au beneficiat de subvenții pentru reziliență climatică în anul 2025, în cadrul formei de plată postinvestițională SP 2.2 - Investiții în sisteme și echipament pentru irigare, au fost 112 beneficiari - cu valoarea totală a subvențiilor de 53077502 lei. Dintre aceștia 23 sunt femei (suma 8105693 lei) și 89 bărbați (suma de 44971809 lei). În cadrul acestei submăsuri au fost subvenționate instalarea a 10 rețele de aducție și/sau de distribuție, 26 sisteme de irigare prin aspersiune/sisteme mobile de irigare - 1360 ha, 77 sisteme de irigare prin picurare/microaspersiune - 1056 ha, 4 stații de fertigare, 17 stații de pompare. În ceea ce privește instalarea sistemelor antigrindină, antiîngheț, acestea se includ în cadrul formei de plată postinvestițională SP 2.4 Investiții în exploatații din sectorul vegetal. Pentru indicatorul menționat anterior, în anul 2025, 16 beneficiari au primit subvenții în sumă de 15447470 lei. Dintre aceștia 1 femeie - suma de 395201 lei, și 15 bărbați - 15052269 lei. Astfel au fost instalate 109,46 ha sisteme antigrindină, și 6,53 ha antiîngheț. Menționăm, că suma alocată este pentru întreg proiectul investițional, care poate include și alte investiții în afară de echipamentele de protecție a plantației perene împotriva condițiilor nefavorabile de mediu, cum ar fi înființarea plantației pomicole, tehnică și utilaj agricol, ș.a.

Acțiunea prioritară 5.2. Sporirea eficienței energetice și a rezilienței infrastructurii sectorului energetic prin ajustarea la parametrii hidrometeorologici prognozați							
5.2.1. Revizuirea și îmbunătățirea standardelor pentru construcția, operarea și menținerea (O&M) a infrastructurii energetice în contextul schimbărilor climatice	Trim. IV, 2025	Ministerul Energiei	Standarde relevante pentru ASC pentru construcția de infrastructură nouă sau O&M infrastructurii energetice existente sunt adoptate și transpuse în legislația națională Numărul de acte legislative amendate și adoptate drept rezultat al implementării noilor standarde	885 800	Bugetul autorității/instituțiilor implicate Asistență externă	<p align="center">Inițiat</p> <p>Ministerul Energiei În contextul alinierii legislației naționale la prevederile cadrului normativ european, Ministerul Energiei a inițiat promovarea noii Legi cu privire la energia electrică, care transpune prevederile Pachetului privind Integrarea pieței energiei electrice. Prin urmare, la elaborarea planurilor de dezvoltare a rețelelor electrice de transport și distribuție trebuie să fie considerate exigențele Planului Național Integrat Privind Energia și Clima. Totodată, Ministerul Energiei, în calitate de organ central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, elaborează și promovează strategia energetică, precum și alte documente de politici în sectorul electroenergetic, de asemenea elaborează și promovează acte normative în sectorul electroenergetic, inclusiv în contextul armonizării legislației naționale cu cea a Uniunii Europene. Având în vedere că revizuirea și îmbunătățirea standardelor pentru construcția, operarea și menținerea (O&M) a infrastructurii energetice este de competența Institutului de Standardizare, Ministerul Energiei urmează să prezinte opiniile asupra standardelor care vor fi prezentate spre consultare/avizare.</p>	<p align="center">Realizat</p> <p>Ministerul Energiei Pe parcursul perioadei de raportare a fost amendate/aprobate următoarele acte: 1. Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile; 2. Legea nr. 139/2018 privind eficiența energetică; 3. Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării; 4. Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică. 5. Hotărârea Guvernului nr. 86/2025 cu privire la aprobarea Planului național integrat privind energia și clima pentru perioada 2025-2030. 6. Hotărârea Guvernului nr. 53/2025 privind aprobarea Regulamentului cu privire la criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru biocarbanți, biolichide și combustibili din biomasă și a Metodologiei de calcul al impactului biocarbanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă asupra emisiilor de gaze cu efect de seră.</p>
5.2.2. Incorporarea rezilienței climatice în proiectarea și ingineria rețelei de distribuție energetică	Trim. IV, 2030	Ministerul Energiei	3 proiecte de infrastructură cu cerințe integrate vizând schimbările climatice	141 700 000	Bugetul autorității/instituțiilor implicate ÎCS „Premi	<p align="center">În proces de realizare</p> <p>Cu referire la integrarea cerințelor vizând schimbările climatice la implementarea proiectelor de infrastructură, la moment sunt în proces de implementare 2 proiecte privind construcția Liniilor electrice aeriene (LEA) 400 kV care vor interconecta sistemele electroenergetice ale Republicii Moldova și României.</p>	<p align="center">În proces de realizare</p> <p>Ministerul Energiei 1. Înlocuirea a 61 de transformatoare cu pierderi reduse din posturile de transformare, în vederea diminuării pierderilor tehnice și creșterii eficienței energetice a rețelelor. 2. Renovarea a circa 44 km de rețea de joasă tensiune, prin majorarea secțiunii conductoarelor și a elementelor</p>

			lansate până în 2030 300 km din rețeaua de distribuție a energiei cu design rezistent la climă sunt reabilitați până în 2030		er Energy Distributio” SA ÎS „Mold electrica” SA „RED-Nord”	<p>La proiectarea și construcția LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău este implementat un Sistem de Management de Mediu și Social (SMMS) și alte planuri și proceduri pentru a exploata construcția realizată în conformitate cu cerințelor standardelor internaționale (ISO 14001, ISO 45001 și ISO 9001).</p> <p>Cu referire la LEA 400 kV Bălți – Suceava, conform Acordului de mediu, la proiectarea, construcția și exploatarea infrastructurii urmează a fi făcute cu respectarea standardelor tehnice pentru operarea și întreținerea sistemelor electroenergetice, inclusiv din punct de vedere a rezilienței climatice.</p> <p>Totodată la capitolul activitățile de modernizare și dezvoltare a rețelelor de distribuție pentru anul 2024, ÎCS Premier Energy Distribution SA a realizat următoarele acțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Construirea a 47 km de linii electrice aeriene (LEA) de 10 kV, utilizând tehnologii moderne și materiale cu caracteristici îmbunătățite; - Construirea a 80 km de linii electrice aeriene (LEA) de 0,4 kV, utilizând conductori cu secțiuni de 50-70 mm², care oferă o capacitate superioară de transport al energiei și o reducere a pierderilor tehnice. <p>La fel, pentru proiectul de reabilitare a rețelei electrice de transport, ÎS „Moldelectrica” a raportat cheltuieli de 30 053 mii lei în realizarea următoarelor acțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - au fost finalizate lucrările de modernizare a instalațiilor de distribuție 10 kV la toate 15 stații electrice cuprinse în proiect; - au fost finalizate lucrările de reconstrucție la SE Otaci 110/10kV și Vulcănești-400 kV. - Continuă lucrările de reconstrucție la partea 35 kV și la SE Căușeni 110/35/10 kV. 	de rețea, având ca rezultat reducerea pierderilor tehnice și creșterea fiabilității alimentării cu energie electrică.
5.2.3. Sporirea capacităților producției locale de energie prin susținerea investițiilor în energia regenerabilă	Trim. IV, 2030	Agencia pentru Eficiență Energetică	Creșterea ponderii energiei electrice din surse regenerabile în anul 2030 cu 30% din	936 662 500	Sectorul privat, (BEI, BERD, BM)	<p align="center">În proces de realizare</p> <p>Ministerul Energiei</p> <p>Sporirea capacităților de producție a energiei electrice din surse regenerabile în Republica Moldova reflectă angajamentul țării față de tranziția energetică și integrarea surselor alternative de producere a energiei electrice în mixtul energetic național.</p>	<p align="center">În proces de realizare</p> <p>Ministerul Energiei</p> <p>La finele anului 2025, capacitatea totală instalată a surselor de energie regenerabilă a constituit 980 MW, dintre care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 710,56 MW centrale fotovoltaice (515,28 MW fără prosumatori și 195,27 MW prosumatori); - 246,52 MW centrale eoliene;

			consumul final de energie electrică			<p>În acest context, Republica Moldova a înregistrat în continuare o creștere semnificativă a capacităților instalate de surse de energie regenerabilă (E- SER), capacitatea totală instalată înregistrată la sfârșitul anului 2024 fiind de 579,5 MW, ceea ce reprezintă o creștere cu cca. 67,1% față de finalul anului 2023.</p> <p>Astfel, se atestă că instalațiile fotovoltaice cu o putere instalată sumară de 394,90 MW, sunt cea mai răspândită tehnologie și reprezintă 68% din totalul capacităților instalate. Acestea sunt urmate de instalațiile eoliene, a căror putere sumară a atins 160,83 MW, reprezentând 28% din total. Capacitățile instalațiilor hidro și biogaz înregistrează valori de 16,75 MW (3%) și respectiv 7,01 MW (1%).</p> <p>Creșterea ponderii energiei regenerabile confirmă progresul către atingerea țintei de cel puțin 27% până în 2030, obiectiv care se aliniază atât politicilor Uniunii Europene, cât și acordurilor internaționale pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și promovarea sustenabilității energetice. Rezultatele obținute până în prezent demonstrează că obiectivele legii sunt bine integrate în politica energetică a țării, contribuind semnificativ la reducerea emisiilor poluante și la sporirea securității energetice. Eforturile susținute de stat și implicarea investitorilor au creat condiții favorabile pentru extinderea capacităților de producție din surse regenerabile, dovedind că Republica Moldova face pași concreți și eficienți în direcția tranziției energetice și diversificării sectorului energetic.</p>	<p>- 7,16 MW centrale pe biogaz; - 16,75 MW centrale hidroelectrice.</p> <p>A fost înregistrată o creștere a energiei din surse regenerabile la finele anului 2025 fiind acoperită o pondere estimată de 29,1% a energiei electrice produse din surse de energie regenerabilă (SER) în consumul final brut de energie electrică. (Ponderea a fost estimată în baza datelor privind producția de energie electrică din surse regenerabile prezentată de către operatorii sistemelor de distribuție raportată la consumul final brut de energie electrică prezentat lunar de către BNS. Creșterea confirmă progresul înregistrat în direcția atingerii țințelor strategice pentru anul 2030, stabilite în Planul Național Integrat pentru Energie și Climă 2025-2030, ca respectiv o pondere de cel puțin 27% energie din surse regenerabile la nivel de țară și de cel puțin 31,2% energie electrică din surse regenerabile.)</p>
5.2.4. Promovarea utilizării eficiente a energiei și a produselor cu eficiență energetică înaltă, inclusiv stimularea migranților și a familiilor acestora să investească în energie curată	Trim. IV, 2030	Agencia pentru Eficiență Energetică	Un eveniment național pe an până în 2030 Cinci evenimente sectoriale pe an până în 2030	10 000 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate	<p>Realizat</p> <p>Cu referire la promovarea utilizării eficiente a energiei și a produselor cu eficiență energetică înaltă, inclusiv stimularea imigranților și a familiilor acestora să investească în energie curată, pe parcursul anului 2024, de către Centrul Național de Energie Durabilă (CNED) au fost organizate următoarele evenimente de promovare: 1. 28-31 martie 2024 - Expoziția MOLDENERGY, ediția 2024, CIE Moldexpo 2. 25-26 aprilie 2024 - Climathon Moldova 2024</p>	<p>Realizat <i>cu progres adițional în 2025</i></p> <p>Ministerul Energiei <i>Evenimente internaționale:</i> 1. Conferința Investitorilor. Tematica: condiții de participare la licitația pentru producătorii mari de energie pentru 170 MW cu stocare 0,25 MWh per MW putere instalată, 29 ianuarie 2025; 2. Energy Moldova Forum. 12.06.2025. <i>Evenimente Naționale:</i> 1. Eveniment de prezentare a proiectului Strategiei energetice până în anul 2050, 12.09.2025;</p>

					<p>3. 25 aprilie - 25 mai 2024 – Lansarea a treia ediție a concursului de creație „Săptămâna eficienței energetice în școala mea”, organizată de către Centrul Național pentru Energie Durabilă în parteneriat cu Ministerul Energiei al Republicii Moldova și cu sprijinul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD Moldova) și al Guvernului Danemarcei, cu ocazia Săptămânii Europene a Energiei Durabile (EUSEW).</p> <p>4. 5-7 iunie 2024 – Expoziția internațională specializată de tehnologii verzi și protecție a mediului „Eco & Green Expo”, CIE Moldexpo</p> <p>5. 03 iulie 2024 - Vizita delegației georgiene la CNED</p> <p>CNED a găzduit un grup de experți și oficiali din cadrul Ministerului Economiei și Dezvoltării Durabile (MESD) al Georgiei care au efectuat o vizită de studiu în Moldova pentru a întări cooperarea și a împărtăși experiențele în implementarea acquis-ului comunitar în domeniul eficienței energetice.</p> <p>6. 19 iulie 2024 - Club de presă pe subiectul implementării Programului de finanțare al Fondului pentru Eficiență Energetică în sectorul Rezidențial din Moldova (FEERM)</p> <p>7. 25 iulie 2024 – Workshop (atelier de lucru) cu reprezentanții băncilor</p> <p>Evenimentul, organizat de Centrul Național pentru Energie Durabilă în cadrul programului GCIP Moldova, în parteneriat cu proiectul „Eficiență energetică și energii regenerabile în Republica Moldova”(E4M) finanțat de BMZ și implementat de către GIZ Moldova, a reunit reprezentanți ai Guvernului, sectorului bancar, experți în energie durabilă și participanți din diverse domenii pentru a discuta despre oportunitățile și provocările în acest sector.</p> <p>8. 26-28 iulie 2024 - Academia Națională GCIP Moldova, ediția 2024. Academia Națională a adunat 28 de semifinaliști ai competiției GCIP Moldova 2024.</p> <p>9. 01 august 2024 - Ședințe cu magazinele care ar putea participa la programul EcoVoucher. CNED a organizat o întâlnire cu reprezentanții magazinelor care ar putea participa la Programul Ecovoucher. Această sesiune de informare a vizat</p>	<p>2. Eveniment de prezentare a Foi de Parcurs pentru Încălzire Durabilă, 28.08.2025;</p> <p>3. Ședința Comisiei de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV Strășeni–Gutinaș, 22.08.2025;</p> <p>4. Eveniment de consultări publice privind Poziția de Negociere pentru Capitolul 15 – Energie, 6 și 13.08.2025;</p> <p>5. Eveniment de prezentare a Conceptului Programului de Transformare Digitală a Sectorului Energetic pentru anii 2025–2030, 14.08.2025;</p> <p>6. Eveniment dedicat viitorului energetic și agricol al Republicii Moldova: „Agrivoltaics”, 11.06.2025;</p> <p>7. Ședința trimestrială a Consiliului de coordonare pentru implementarea Memorandumului de înțelegere cu Agenția Franceză pentru Dezvoltare (AFD), semnat în vara anului 2023, 09.04.2025.</p> <p>8. Ședință a grupului de lucru ministerial pentru contorizarea inteligentă, dedicată monitorizării implementării Programului pilot privind contorizarea inteligentă implementat de Ministerul Energiei al Republicii Moldova în colaborare cu operatorii de distribuție și furnizare a energiei electrice, cu sprijinul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) Moldova și finanțat de Guvernul Italiei, 28.03.2025;</p> <p>9. Atelier dedicat principalelor măsuri și obiective de decarbonizare prin intermediul Planului Național Integrat pentru Energie și Climă (PNIEC) 2025-2030, 06.03.2025;</p> <p>10. Eveniment de instruire privind funcționarea mecanismului Sandbox, 20.02.2025;</p> <p>10. Evenimentuyl Moldova Ecoenergetică 2025, 612.2025;</p> <p>11. Caravana EcoVoucher;</p> <p>12. Concursul de creație „Săptămâna eficienței energetice în școala mea”.</p>
--	--	--	--	--	--	--

					<p>oportunitățile și cerințele necesare pentru a deveni comerciant partener în cadrul programului.</p> <p>10. <i>05 septembrie 2024</i> – Campania națională „Transformă consumul în economii durabile”.</p> <p>11. <i>26 septembrie 2024</i> - Campania națională de informare privind importanța utilizării centralelor termice pe biomasă în instituțiile publice, derulată în perioada septembrie 2024 și martie 2025.</p> <p>12. <i>26 septembrie 2024</i> - Seminar informativ: „Ședință informativă organizată de CNED privind utilizarea centralelor termice pe biocombustibil solid în instituțiile publice, în contextul pregătirii pentru sezonul de încălzire 2024-2025”, organizat cu suportul proiectului „Răspuns multidimensional la provocările emergente de securitate umană”, finanțat de Guvernul Japoniei și implementat de PNUD Moldova. La seminar au participat peste 90 de reprezentanți ai instituțiilor publice deținătoare de centrale termice pe biocombustibil solid.</p> <p>13. <i>30 septembrie 2024</i> – Lansarea oficială a Programului de Vouchere pentru Electrocasnice, o inițiativă dedicată sprijinirii consumatorilor vulnerabili din republica Moldova.</p> <p>14. <i>03-04 octombrie 2024</i> - Forumul Internațional „Investor Connect 2024”.</p> <p>15. <i>24 octombrie 2024</i> - Ședință informativă cu privire la plasarea pe piață a biocombustibililor solizi pentru producătorii de biocombustibili solizi, în parteneriat cu PNUD Moldova, Ministerul Energiei și Inspectoratul Supraveghere Produse Nealimentare și Protecția Consumatorilor (ISSPNPC). La ședință au participat 11 persoane (6 producători).</p> <p>16. <i>18 noiembrie 2024</i> – Seminar online pentru specialiștii din domeniul renovării sistemelor de încălzire (constructori, arhitecți, ingineri HVAC, auditori energetici), organizat de Centrul Național pentru Energie Durabilă (CNED) în parteneriat cu Organizația Enerhack Estonia și cu sprijinul Universității Tehnice din Tallinn, Centrului Estonian pentru Dezvoltare Internațională (ESTDEV) și Centrul de Investiții în Mediu din Estonia (KIK) în cadrul proiectului „Viitorul</p>	
--	--	--	--	--	---	--

						energiei în Moldova: organizarea de cursuri și seminare pentru specialiștii moldoveni”. 17.06 decembrie 2024 - Gala Moldova Eco Energetică, ediția 2024.	
5.2.5.Implementarea proiectelor investiționale în eficiența energetică a clădirilor publice	Trim. IV, 2030	Ministerul Energiei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Unitatea consolidată pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei, Instituția Publică Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală	Număr de proiecte de eficiență energetică implementate în clădiri publice	301 180 000	Bugetul autorității/instituțiilor implicate	<p align="center">În proces de realizare</p> <p>Ministerul Energiei La momentul raportării sunt în derulare următoarele proiecte :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizarea și eficiența energetică a 11 clădiri din cadrul sistemului de sănătate <p>Perioada de implementare: 2022 – 2027; Valoarea proiectului este de aproximativ 2,1 milioane EURO; Obiectivul proiectului: modernizarea de eficiență energetică pentru un total de 11 clădiri, inclusiv spitalele raionale din Florești, Ialoveni și Nisporeni, Centrul Medicilor de Familie din Telenești și mai multe oficii comunale ale medicilor de familie în toate cele patru raioane.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eficiența energetică în Republica Moldova (MEEP). Perioada de implementare: 2022 – 2027; Valoarea proiectului este de aproximativ 76,9 milioane EURO. • Proiect de îmbunătățire a eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (2021-2025, cu extindere preconizată până în 2027). (PIESACET-2). Perioada de Implementare: 2021 – 2025; Valoarea împrumutului: 92 milioane EURO. În următorii 5 ani, Republica Moldova va implementa alte două proiecte majore de eficiență energetică: • Proiectul Tranziție Durabilă prin Eficiență Energetică în Moldova (STEEM), cu obiectivul de a spori eficiența energetică în 46 instituții de învățământ primar (suprafața totală de peste 250.000m² / beneficiari peste 46 mii elevi, profesori și alt personal al școlilor) și instalarea a cel puțin 280 de Puncte Termice Individuale în clădirile publice din municipiul Chișinău. • Proiectul Inițiativa pentru dezvoltarea infrastructurii publice durabile prin renovări de eficiență energetică (INSPIREE), ce va include modernizarea a 16 clădiri ale instituțiilor de învățământ superior (58.000 m²) și 14 clădiri ale spitalelor raionale (34.000 m²), contribuind la dezvoltarea unei infrastructuri publice durabile. 	<p align="center">În proces de realizare</p> <p>Ministerul Energiei În anul 2025 au fost implementate măsuri de eficiență energetică în cadrul a 6 clădiri publice, din care 4 proiecte au fost finalizate, iar în cadrul a 2 proiecte au fost executate lucrări întru continuitatea proiectelor preluate de la Fondul pentru Eficiență Energetică, parțial finanțate din surse externe SlovakAid.</p> <p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Pe parcursul anului 2025, au fost implementate și finalizate 45 de proiecte de dezvoltare locală cu privire la eficiența energetică a clădirilor publice, dintre care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 35 instituții de învățământ (gimnazii, grădinițe, licee etc.). Beneficiari direcți ai infrastructurii reabilite sunt 4035 de elevi/copii și 837 de angajați. - 6 instituții culturale (case de cultură, biblioteci publice etc.). Beneficiari direcți ai infrastructurii reabilite sunt 5464 de locuitori. - 1 primărie. Beneficiari direcți ai infrastructurii reabilite sunt 12 angajați și 11 consilieri locali. - 3 oficii medicale. Beneficiari direcți ai infrastructurii reabilite sunt 5718 de locuitori și 11 medici. <p>Costul total al proiectelor este de 81 214 247,42 lei dintre care 72 605 080,97 lei din mijloacele Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală și 8 609 166,45 lei – contribuția beneficiarilor.</p>

						Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Pe parcursul anului 2024 au fost implementate 54 de proiecte de eficiență energetică a clădirilor publice, dintre care: - 23 instituții de învățământ (gimnazii, licee grădinițe); - 7 clădiri publice (primării, centre multifuncționale); - 4 oficii medicale; - 15 instituții culturale (muzee, case de cultură, centre culturale); - 5 parcuri fotovoltaice cu instalarea sistemelor fotovoltaice pentru clădirile publice locale.	
Ațiunea prioritară 5.3. Adaptarea sectorului forestier la schimbările climatice prin aplicarea practicilor complexe de conservare a biodiversității și prin abordare ecosistemică							
5.3.1. Elaborarea regulamentelor normative pentru practicile de conservare a stocului de carbon în păduri și incorporarea acestora în managementul forestier	Trim. IV, 2025	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”, Ministerul Educației și Cercetării	Reglementările normative pentru practicile de conservare a stocului de carbon în păduri elaborate și implementate	În limitele alocațiilor or bugetare	Bugetul autorităților or instituțiilor implicate	Neinițiat	Nerealizat Agenția „Moldsilva” Nu au fost întreprinse activități pe parcursul anului 2025 din cauza lipsei finanțării.
5.3.2. Adaptarea regulamentelor și practicilor de regenerare forestieră la necesitățile impuse de schimbările climatice	Trim. IV, 2026	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”, Ministerul Educației și Cercetării	Regulamentele și practicile de regenerare forestieră sunt elaborate și adaptate la necesitățile impuse de schimbări	În limitele alocațiilor or bugetare	Bugetul autorităților or instituțiilor implicate Asistență externă (PNÎR)	Neinițiat Progresele prezentate pentru perioada precedentă în anul 2025: Agenția „Moldsilva” Agenția „Moldsilva” a aprobat Ordinul 315 din 29.12.2023 privind aprobarea Listei naționale a materialelor de bază și a Listei resurselor genetice forestiere, inclusiv sub aspectul adaptării sectorului forestier la schimbările climatice. Agenția „Moldsilva” a aprobat Ordinul 59 din 15.03.2024 despre procesul de identificare a terenurilor și proiectare a lucrărilor de împădurire/reîmpădurire/reabilitare în cadrul PNERP, care include și aspecte privind necesitățile impuse de schimbările climatice.	Neinițiat Agenția „Moldsilva” Nu au fost întreprinse alte activități pe parcursul anului 2025 din cauza lipsei finanțării. Activitatea va demara cu suportul financiar a Programului de dezvoltare a pădurilor din Republica Moldova finanțat de Banca Europeană de Investiții.

			le climatice				
5.3.3. Îmbunătățirea capacităților serviciilor publice de consultanță forestieră (Oficiul național de consultanță în silvicultură (ONCS)) cu privire la impacturile schimbărilor climatice și la opțiunile de adaptare	Trim. IV, 2026	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”	ONCS consolidat și funcțional Numărul de beneficiari ai serviciilor de consultanță (femei/bărați) oferite de ONCS	799 876	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (PNÎR)	Realizat Cu referire la îmbunătățirea capacităților serviciilor publice de consultanță forestieră, prin Ordinul Agenției „Moldsilva” nr. 221 din 18.09.2024 competențele ONCS au fost/extinse/concretizate și asupra procesului de implementare a Programului național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru perioada 2023-2032 (PNERP) aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 55/2023, creșterea efectivului ONCS până la 7 unități etc. De asemenea pe parcursul anului 2024 ICAS/ONCS a acordat servicii de consultanță pentru 691 beneficiari (APL, alte instituții publice, companii private etc.).	Realizat <i>cu progres adițional în 2025</i> Agenția „Moldsilva” Pe parcursul anului 2025 ICAS/ONCS a acordat servicii de consultanță pentru 574 beneficiari (APL, alte instituții publice, companii private etc.).
5.3.4. Consolidarea sistemului informațional privind starea și evoluția pădurilor în Republica Moldova prin realizarea Inventarului forestier național (IFN)	Trim. IV, 2025	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Educației și Cercetării	Inventarierea terenurilor fondului forestier național (circa 448 mii ha), precum și a vegetației forestiere în afara acestuia (circa 51 mii ha) elaborată și aprobată de către Guvern Datele IFN vor fi utilizate	31 995 040	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (PASC E FPRM PNÎR)	Neinițiat	Parțial realizat Ministerul Mediului/Agenția „Moldsilva” A fost elaborată și prezentată către Cancelaria de Stat a Notei-concept a proiectului Realizarea Inventarului Forestier Național (IFN), ciclul I (2026-2030) pentru finanțare din cadrul Programului cu Guvernul României, fiind acceptat tehnic. Beneficiarul proiectului este Agenția „Moldsilva”/Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice. Bugetul total se estimează la 1,7 mln. Euro, inclusiv 1,62 mln. euro - asistență externă.

			în raportare a națională și internațională				
5.3.5. Adaptarea practicilor de exploatare forestieră în pădurile din țară la schimbările climatice, inclusiv prin modernizarea tehnologiilor și a infrastructurii ce ține de procesul de exploatare forestieră (drumurile forestiere; echipament și tehnologii noi prietenoase pădurii; depozite temporare și finale de lemn etc.)	Trim. IV, 2027	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”	Cadrul normativ ce ține de practicile vizând exploatarea adaptată la schimbările climatice, elaborat și implementat Infrastructura ce ține de procesul de exploatare forestieră (drumurile forestiere; echipament și tehnologii noi prietenoase pădurii; depozite temporare și finale de lemn etc.)	49 992 250	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (PASCE FPRM)	<p>Neinițiat</p> <p>Progresele prezentate pentru perioada precedentă în anul 2025: Agenția „Moldsilva” Constituirea în anul 2023 în cadrul entităților silvice subordonate Agenției „Moldsilva” a unei rețele de 112 depozite de lemn cu o capacitate totală de 51 mii m³.</p>	<p>În proces de realizare</p> <p>Agenția „Moldsilva” Elaborarea de către entitățile silvice a propunerilor tehnice pentru echipamente și tehnologii noi pentru activitățile forestiere (plantări; exploatare forestiere; monitorizarea stării și pazei pădurilor etc.). Procedura de achiziție se va organiza în anul 2026.</p>

			modernizată și funcțională				
5.3.6. Utilizarea direcționată a biotehnologiilor moderne pentru propagarea materialului vegetativ pentru a oferi sectorului forestier material reproductiv în noile condiții climaterice, prin crearea centrelor regionale pentru creșterea industrială a materialului reproductiv forestier (echipament tehnic; managementul bazei forestiere de semințe; procesarea și condiționarea semințelor forestiere; producerea de răsad cu rădăcini protejate; realizarea cercetărilor genetice și a reproducerii în vitro; activitate operațională etc.)	Trim. IV, 2027	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”, Ministerul Educației și Cercetării	Centrele regionale pentru creșterea industrială a materialelor reproductiv forestiere sunt create (3 unități), echipate tehnic și funcționale. Producerea anuală de 65 milioane de puiți atinsă (inclusiv 40% cu rădăcini protejate), pentru împădurire, regenerare și reconstrucție ecologică	155 975 820	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (PASCE FPRM PNÎR)	Neinițiat Progresele prezentate pentru perioada precedentă în anul 2025: Agenția „Moldsilva” În anul 2023 s-a organizat inițierea procesului de selectare a locațiilor pentru centrele regionale de creștere industrială a materialului forestier reproductiv (criterii tehnice; asigurarea cu resurse de apă; disponibilitatea arboretelor surse de semințe etc.). În perioada 2023-2024 s-a realizat dotarea tehnică a pepinierelelor silvice existente cu echipamente noi (cisterne; sisteme de irigație; pluguri; freze etc.) pentru ameliorarea procesului tehnologic de creștere a materialului forestier de reproducere.	În proces de realizare Agenția „Moldsilva” Creșterea în pepinierele existente din cadrul Agenției „Moldsilva” a 33,7 mln puiți pentru activități de împădurire și regenerare în fondul forestier gestionat și PNERP. Inițierea procesului pentru studiul tehnic de fezabilitate va demara cu suportul financiar a Programului de dezvoltare a pădurilor din Republica Moldova finanțat de Banca Europeană de Investiții (2026).
5.3.7. Crearea și/sau reabilitarea sistemelor silvopastorale și agroforestiere	Trim. IV, 2028	Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și	5000 ha de sisteme silvopastorale și	75 988 220	Bugetul autorităților/instituțiilor	Neinițiat	În proces de realizare Agenția „Moldsilva” În perioada 2024-2025 în cadrul proiectului Băncii Mondiale ”Moldova: Restoring ecosystems for marine

		Industria Alimentară, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Educației și Cercetării, Agenția „Moldsilva”	agroforeste create și/sau reabilitate		implicate Asistență externă (PASCE FPRM PNÎR)		pollution prevention” s-a efectuat un studiu de fezabilitate în rezultatul căruia au fost stabilite 10000 ha pajiști pentru elaborarea amenajamentelor silvopastorale, precum și 1000 ha pajiști degradate. Activitățile se vor derula în perioada 2026-2030.
5.3.8. Crearea și reconstrucția spațiilor verzi în localitățile urbane și rurale, inclusiv în cartiere populare printre migranții urbani și mobilizarea investițiilor din diasporă	Trim. IV, 2030	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”, Ministerul Educației și Cercetării	Spațiile verzi în localitățile urbane și rurale sunt create/reabilitate pe o suprafață de 3 000 ha	209 967 450	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (PASCE FPRM PNÎR)	Inițiat Agencia „Moldsilva” Cu referire la crearea și reconstrucția spațiilor verzi în localitățile urbane și rurale, inclusiv în cartiere populare printre migranții urbani și mobilizarea investițiilor din diasporă, ICAS/ONCS a acordat servicii pentru 382 solicitanți privind cercetarea spațiilor verzi din cadrul localităților, inclusiv cu stabilirea soluțiilor de menținere și/sau îmbunătățire a stării fitosanitare.	În proces de realizare Agencia „Moldsilva” În anul 2025 ICAS/ONCS a acordat servicii pentru 319 solicitanți privind cercetarea spațiilor verzi din cadrul localităților, inclusiv cu stabilirea soluțiilor tehnice de menținere și/sau reabilitare a stării fitosanitare.
5.3.9. Împădurirea fâșiilor riverane și a bazinelor de apă	Trim. IV, 2028	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”, Agenția „Apele Moldovei”, Ministerul Educației și Cercetării	Fâșiile riverane și a bazinelor de apă sunt împădurite pe o suprafață de 10 000 ha	500 883 750	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (PASCE FPRM PNÎR)	În proces de realizare Agencia „Moldsilva” În anul 2025 ICAS/ONCS a acordat servicii pentru 319 solicitanți privind cercetarea spațiilor verzi din cadrul localităților, inclusiv cu stabilirea soluțiilor tehnice de menținere și/sau reabilitare a stării fitosanitare. Cu referire la împădurirea fâșiilor riverane și a bazinelor de apă și crearea perdelelor forestiere pentru terenurile agricole și pentru căile de comunicație Agenția „Moldsilva” a creat în cadrul PNERP (prin intermediul entităților silvice teritoriale) fâșii riverane pe o suprafață de 169 ha și respectiv 20 ha perdele forestiere. De asemenea, în temeiul contractelor de societate civilă, încheiate	În proces de realizare I.P. Administrația Națională „Apele Moldovei” Pe parcursul perioadei de raportare, s-au plantat 2400 arbori (2,16 ha) de-a lungul fâșiei riverane a râului Bîc, de la coada lacului Ghidighici spre direcția orașului Strășeni; s-au plantat 18000 arbori (16,2 ha) pe terenul fâșiei de protecție a râului Botna în sectorul de la gura de vărsare, până la hotarul comunei Zaim. Acțiunile întreprinse de plantare până în prezent al fâșiilor riverane a sectoarelor menționate, au constituit aproximativ 18,36 ha, ceea ce în raport cu acțiunile planificate de plantare a 10 000 ha, constituie doar 0,18% din indicatorul de monitorizare planificat.

						între întreprinderile de stat subordonate Agenția „Moldsilva” și Agenția „Apele Moldovei” (succesor Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”) au fost împădurite în total 268,46 ha de fâșii riverane de protecție a apelor râurilor Nistru, Prut, Răut și Cogîlnic.	
5.3.10. Sporirea gradului de împădurire a teritoriului țării prin plantarea culturilor forestiere reziliente la schimbările climatice	Trim. IV, 2030	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Educației și Cercetării	Plantații noi de culturi forestiere rezistente la climă sunt create pe o suprafață de 30 000 ha	1 499 768	Bugetul autorităților or/instituțiilor implicate Asistență externă (PASCE FPRM PNÎR)	Neinițiat Progresele prezentate pentru perioada precedentă, în anul 2025: Agenția „Moldsilva” În cadrul Programului de Extindere și Reabilitare a Pădurilor în anii 2023-2024 au fost plantate 8451 ha culturi silvice pe terenuri degradate deținute de APL.	În proces de realizare Agenția „Moldsilva” În cadrul Programului de Extindere și Reabilitare a Pădurilor în anii 2025 au fost plantate 3812 ha culturi silvice pe terenuri degradate deținute de APL.
5.3.11. Crearea și consolidarea sistemelor de perdele forestiere pentru protecția terenurilor agricole și a căilor de comunicație	Trim. IV, 2030	Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Educației și Cercetării, Agenția „Moldsilva”	Perdelele forestiere pentru terenurile agricole și pentru căile de comunicație sunt create pe o suprafață de 12000 ha 420000 ha de terenuri agricole protejate de noile perdele forestiere de protecție	431 933 040	Bugetul autorităților or/instituțiilor implicate Asistență externă (PASCE FPRM PNÎR)	Neinițiat	În proces de realizare Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare/ Agenția „Moldsilva” În cadrul proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P), implementat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în anul 2025 au fost reabilitate 697,32 ha de perdele forestiere de protecție în cadrul a 5 entități silvice (Telenești, Soroca, Edineț, Glodeni și Șoldănești). Buget realizat: 16 257,82 mii lei. În total, în perioada de implementare a proiectului (2022-2025) au fost reabilitate 915, 77 ha

5.3.12. Reconstrucția ecologică a arboretelor necorespunzătoare și vulnerabile la schimbările climatice	Trim. IV, 2030	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”, Ministerul Educației și Cercetării	Reconstrucția a 25 000 ha din standul de arbori este implementată	550 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (PASCE FPRM PNÎR)	<p align="center">În proces de realizare</p> <p>Cu referire la reconstrucția ecologică a arboretelor necorespunzătoare și vulnerabile la schimbările climatice, în cadrul Programului național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru perioada 2023-2032 (PNERP) (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 55/2023), Agenția „Moldsilva” a efectuat lucrări de reabilitarea a pădurilor în perioada 2023-2024, prin intermediul entităților silvice teritoriale pe o suprafață totală de 5677 ha.</p>	<p align="center">În proces de realizare</p> <p>În anul 2025 Agenția „Moldsilva”, prin intermediul entităților silvice teritoriale, a efectuat în cadrul PNERP lucrări de reconstrucție ecologică a arboretelor necorespunzătoare și vulnerabile la schimbările climatice pe suprafața totală de 2688 ha.</p>
5.3.13. Implementarea regimului silvic în toate pădurile și vegetația forestieră indiferent de apartenența departamentală și de natura proprietății, prin dezvoltarea planurilor de management forestier	Trim. IV, 2030	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Planurile de management forestier sunt elaborate pentru păduri și terenuri forestiere deținute de alți proprietari decât „Moldsilva” (APL, MIDR, companii și persoane fizice etc.), pe o suprafață totală de 130 000 ha	16 797 398	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (PASCE FPRM)	<p align="center">În proces de realizare</p> <p>Agencia „Moldsilva” Pe parcursul anului 2024 au fost elaborate de către Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) planuri de management forestier pentru 4 APL cu suprafața forestieră totală de 1378 ha.</p>	<p align="center">În proces de realizare</p> <p>Agencia „Moldsilva” Pe parcursul anului 2025 Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) a pregătit și semnat contracte bilaterale cu 4 APL pentru elaborarea planurilor de management forestier cu suprafața forestieră totală de 1359 ha. Implementarea lucrărilor se va demara în anul 2026, odată cu începerea procesului de finanțare a lucrărilor (FNM).</p>

5.3.14. Realizarea cercetărilor aplicate și fundamentale pentru identificarea interacțiunilor ce țin de schimbările climatice, de speciile forestiere și strategiile corespunzătoare de management al ecosistemelor forestiere (inclusiv pragurile climatice ce corespund limitelor distribuției spațiale a tipurilor de păduri și/sau speciilor forestiere; modelarea biogeochimică pentru a prezice schimbările în productivitatea arboretelor și stocarea carbonului etc.)	Trim. IV, 2030	Ministerul Mediului, Ministerul Educației și Cercetării, Agenția „Moldsilva”	4 programe de cercetare elaborate și promovate Direcții/a bordări noi și regulamente tehnice care să asigure rezistența ecosistemelor forestiere față de efectele schimbărilor climatice elaborate și implementate	8 958 620	Bugetul autorităților/instituțiilor or implicat e Asistență externă (PASCE FPRM)	<p align="center">În proces de realizare</p> <p> Agenția „Moldsilva”/GBNI/USM În anul 2024 a fost finalizat Proiectul de cercetare și inovare 20.80009.7007.01 ”Evaluarea vegetației spontane din Republica Moldova pentru conservarea și utilizarea durabilă a diversității plantelor și resurselor genetice vegetale în contextul adaptării la schimbările climatice” care a propus spre implementare următoarele: 1) Lista speciilor de arbori și arbuști recomandați pentru lucrările de împădurire/reîmpădurire în Republica Moldova; 2) Lista resurselor genetice forestiere selectate și descrise în entitățile silvice subordonate Agenției ”Moldsilva”; 3) Proiectul de creare a culturilor silvice comparative constituite din resurse genetice forestiere pentru stejar și gorun. Pe parcursul anului 2024, Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) a realizat cercetări științifice aplicative în cadrul a 2 teme: 1) Ameliorarea bazei seminologice forestiere. Delimitarea regiunilor de proveniență. Reglementarea recoltării transportării și utilizării semințelor forestiere 2) Dinamica stării de sănătate a pădurilor din Republica Moldova pe parcursul ultimilor 10 ani în baza datelor de monitoring forestier în contextul schimbărilor climatice regionale.</p>	<p align="center">În proces de realizare</p> <p> Agenția „Moldsilva” Pe parcursul anului 2025, Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) a continuat cercetările aplicative în cadrul a 2 activități: 1) Ameliorarea bazei seminologice forestiere. Delimitarea sectoarelor de proveniență. 2) Monitoringul silvopatologic al stării de sănătate a pădurilor din Republica Moldova pe parcursul anului 2025 și prognozele pentru anul 2026.</p>
Ațiunea prioritară 5.4. Reducerea impactului schimbărilor climatice asupra sănătății publice și a serviciilor medico-sanitare							
5.4.1. Evaluarea costurilor serviciilor de sănătate pentru persoanele sănătatea cărora a fost afectată de schimbările climatice (femei/bărbați, copii, persoane în etate, migranți, persoane	Trim. IV, 2024	Ministerul Sănătății	Studiul privind costurile de sănătate ce țin de evenimentele extreme climatice este finalizat și include	885 800	Bugetul autorităților/instituțiilor or implicat e Asistență externă	<p align="center">Nerealizat</p> <p>Pe parcursul anului 2024 nu au fost întreprinse acțiuni în ceea ce privește Studiul privind costurile de sănătate ce țin de evenimentele extreme climatice.</p>	<p align="center">Parțial realizat</p> <p>Ministerul Sănătății În vederea consolidării cadrului de evaluare a impactului factorilor de mediu asupra sănătății populației, a fost aprobat Ordinul Ministerului Sănătății nr. 36 din 16 ianuarie 2026 cu privire la evaluarea riscurilor pentru sănătate în relație cu factorii de mediu, prin care a fost aprobat Raportul privind evaluarea riscului asupra stării de sănătate a populației și stabilite responsabilități de monitorizare și raportare pentru autoritățile din domeniu.</p>

strămutate și refugiați), precum și a costurilor de recuperare a impactului schimbărilor climatice asupra infrastructurii sectorului sănătății			date dezagregate pe gen				
5.4.2. Elaborarea și implementarea unei strategii de finanțare pentru proiectele investiționale în sectorul sănătății publice, care să încorporeze cerințele de reziliență climatică în proiectarea și ingineria tehnică și sporirea alocațiilor din Fondul măsurilor de profilaxie al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină pentru măsuri de adaptare la schimbările climatice, prin atribuirea statutului prioritar acestora	Trim. IV, 2024	Ministerul Sănătății, Compania Națională de Asigurări în Medicină	Numărul de proiecte de infrastructură adoptate pentru instituțiile medicale în care au fost integrate cerințele de reziliență climatică	1 771 600	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Realizat Compania Națională de Asigurări în Medicină În vederea realizării subprogramului „Dezvoltarea și modernizarea instituțiilor din domeniul ocrotirii sănătății” una din prioritățile de finanțare a proiectelor investiționale din fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale a constat în eficientizarea energetică a edificiilor prestatorilor publici de servicii medicale. În acest sens, ca urmare a concursului de proiecte, din fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale al CNAM, au fost alocate mijloace financiare în mărime de 21.005,7 mii lei pentru implementarea cu succes a 16 proiecte investiționale. Totodată, în luna august 2024, au fost aprobate prioritățile de finanțare din fondul măsurilor de profilaxie în bază de proiecte pentru anul 2025, prin Ordinul comun al ministrului sănătății și directorului general al CNAM nr. 691/179-A/2024. Una din priorități stabilită a fost „activități de comunicare pentru adaptarea la condițiile schimbărilor climatice” pentru care a fost alocată suma în mărime de 1000,0 mii lei.	Realizat în 2024, <i>cu progres adițional în 2025</i> Compania Națională de Asigurări în Medicină În conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la modul de constituire și administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin HG nr. 594/2002, mijloacele financiare ale fondului de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale se alocă pe bază de proiecte, înaintate de Ministerul Sănătății și prestatorii de servicii medicale. În procesul de selecție și evaluare a proiectelor investiționale finanțate din fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale, participanții la concurs trebuie să îndeplinească anumite condiții de eligibilitate (pct.15 din Regulamentul cu privire la criteriile și modalitatea de selectare și derulare a proiectelor investiționale finanțate din fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale, aprobat prin ordinul MS și CNAM nr. 729/495/2016), dintre care pentru lucrările de construcție și reparații capitale o condiție presupune elaborarea Proiectului tehnic, verificat și aprobat, în conformitate cu normele legale din domeniul construcțiilor. Proiectele cu finanțare din mijloacele fondului măsurilor de profilaxie (în continuare - FMP) se acordă în baza de priorități de finanțare stabilite anual de către Consiliul coordonator de stabilire a priorităților de finanțare din FMP. Astfel, Consiliul coordonator de stabilire a priorităților de finanțare din FMP pentru anul 2025 (Procesul-verbal nr. 1 din 07.08.2024) a stabilit ca prioritate de finanțare pentru anul 2025 – Comunicarea pentru adaptarea la condițiile schimbărilor climatice, pentru care au fost prevăzute 1,5 mil. lei. În perioada 11.12.2024 – 07.02.2025 de către CNAM au fost lansate 2 concursuri de proiecte de profilaxie și prevenire a riscurilor de

						<p>îmbolnăvire, (http://cnam.md/5587/anunt-privind-desfasurarea-concursului-de-proiecte-de-profilaxie-si-prevenire-a-riscurilor-de-imbolnavire/)</p> <p>http://cnam.md/6006/anunt-repetat-privind-desfasurarea-concursului-de-proiecte-privindactivitati-de-comunicare-pentru-adaptarea-la-conditiile-schimbarilor-climatice/). În rezultat, pentru prioritatea „Comunicarea pentru adaptarea la schimbările climatice” nu au fost depuse dosare de proiecte eligibile pentru a beneficia de finanțare. Urmare rezultatelor înregistrate, Consiliul coordonator de stabilire a priorităților de finanțare din FMP în ședința din 14.02.2025 (Procesul-verbal nr. 2) a decis realocarea sumei 1,5 mil. lei pentru alte priorități urgente și anume pentru achiziționarea vaccinului contra infecției meningococice. Suplimentar, în conformitate cu decizia Consiliului coordonator din 17.12.2025 (Procesul-verbal nr. 6) această activitate a fost aprobată ca prioritate de finanțare și pentru anul 2026. Astfel, în perioada 17.12.2025-20.01.2026 CNAM a desfășurat concursul de proiecte de profilaxie și prevenire a riscurilor de îmbolnăvire pentru anul 2026 (http://cnam.md/7666/anunt-privind-desfasurarea-concursului-de-proiecte-de-profilaxie-si-prevenire-a-riscurilor-de-imbolnavire-pentru-anul-2026/), care prevede inclusiv subiectul „Comunicarea privind adaptarea la schimbările climatice pentru controlul și prevenirea bolilor netransmisibile”, iar suma alocată în scopul dat este de 1,0 mil. lei.</p>
--	--	--	--	--	--	--

<p>5.4.3. Identificarea unui set de indicatori și ținte pentru a reflecta procesele fizice ale schimbărilor climatice, precum și impactul acestora asupra infrastructurii sistemului medical și de sănătate publică, cu un accent deosebit asupra grupurilor vulnerabile (persoane în etate, copii, lucrători migranți, refugiați și persoane strămutate intern)</p>	<p>Trim. IV, 2025</p>	<p>Ministerul Sănătății, Agenția Națională pentru Sănătate Publică</p>	<p>Numărul de indicatori elaborați și utilizați pentru monitorizarea și evaluarea impactului schimbărilor climatice asupra sănătății publice</p>	<p>531 500</p>	<p>Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă</p>	<p>Neinițiat</p>	<p>Parțial realizat</p> <p>Ministerul Sănătății/ Agenția Națională pentru Sănătate Publică</p> <p>În anul 2025 A fost aprobat Ordinului Ministerului Sănătății nr. 36 din 16.01.2026 „Cu privire la evaluarea riscurilor pentru sănătate în relație cu factorii de mediu”. Prin acest ordin a fost aprobat Raportul privind evaluarea riscurilor asupra stării de sănătate a populației în relație cu factorii de mediu, care stabilește cadrul metodologic pentru analiza impactului factorilor de mediu și al schimbărilor climatice asupra sănătății. Ordinul asigură raportarea unificată de către instituțiile medico - sanitare publice și permite elaborarea și monitorizarea unui set de indicatori relevanți privind impactul schimbărilor climatice asupra sănătății populației, inclusiv pentru grupurile vulnerabile (persoane în etate, copii, lucrători migranți, refugiați și persoane strămutate intern). Astfel, aprobarea Ordinului Ministerului Sănătății nr. 36 din 16.01.2026 reprezintă un pas esențial în operaționalizarea evaluării riscurilor asupra sănătății și infrastructurii sistemului medical și de sănătate publică, întrucât datele vor fi analizate în concordanță cu valorile - limită ale poluanților înregistrați la stațiile fixe și mobile ale Agenției de Mediu, în conformitate cu obiectivele Programului național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030. Totodată, în anul 2025, ANSP a elaborat Procedura operațională standard privind utilizarea platformei Epidemic Intelligence from Open Sources (EIOS) pentru supravegherea bazată pe evenimente. Procedura stabilește criteriile de monitorizare a evenimentelor de mediu și schimbărilor climatice și include etapele de scanare, triere, înregistrare, validare, evaluare a riscului și raportare a semnalelor relevante pentru sănătatea publică. Boardul creat monitorizează parametri precum temperaturile extreme, calitatea aerului, poluarea apei, inundațiile, incendiile și alunecările de teren. Semnalele sunt documentate într-un registru dedicat, permițând urmărirea măsurilor întreprinse, analiza tendințelor și gestionarea alertelor. Informațiile obținute prin acest mecanism sunt utilizate ca suport operațional pentru analiza riscurilor climatice și pentru ajustarea indicatorilor.</p>
--	-----------------------	--	--	--------------------	--	-------------------------	---

5.4.4. Elaborarea/dezvoltarea/adaptarea protocoalelor clinice privind profilaxia și tratamentul bolilor ce țin de schimbările climatice	Trim. IV, 2025	Ministerul Sănătății, Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Protocoale clinice privind profilaxia și tratamentul bolilor ce țin de schimbările climatice sunt elaborate, aprobate și implementate	531 500	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Neinițiat	Parțial realizat Ministerul Sănătății În anul 2025, Ministerul Sănătății, prin intermediul instituțiilor din subordine și al grupurilor de lucru de specialitate, a continuat procesul de actualizare a documentelor normative și metodologice din domeniul sănătății publice și asistenței medicale, inclusiv a protocoalelor clinice și ghidurilor privind prevenirea și managementul afecțiunilor influențate de factorii de mediu și de condițiile climatice extreme (temperaturi ridicate, valuri de frig, poluarea aerului, inundații). Documentele respective includ măsuri de prevenire, diagnostic și intervenție medicală pentru grupurile vulnerabile și sunt utilizate în activitatea instituțiilor medico-sanitare și a structurilor de sănătate publică.
5.4.5. Crearea unui sistem informațional eficient în domeniul mediului și sănătății cu aspecte de schimbări climatice, inclusiv din perspectiva de gen, în scopuri de luare a deciziilor și a accesului public la informații (Sistem informațional automatizat privind sănătatea și mediul)	Trim. IV, 2030	Ministerul Sănătății, Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Un sistem informațional în domeniul mediului și sănătății, sensibil la gen, cu aspecte de impact al schimbărilor climatice este constituit și funcțional, precum și este accesibil public		Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Neinițiat	Neinițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>
5.4.6. Revizuirea și ajustarea standardelor pentru exploatarea, menținerea și	Trim. IV, 2025	Ministerul Sănătății	Standarde relevante pentru ASC pentru introduce	885 800	Bugetul autorităților/instituțiilor	Neinițiat	Parțial realizat În anul 2025, Ministerul Sănătății a continuat aplicarea și promovarea cadrului normativ privind cerințele tehnico-sanitare și condițiile de funcționare ale instituțiilor medico-sanitare, inclusiv în ceea ce

renovarea rețelelor de inginerie a instituțiilor medicale (inclusiv sistemele de ventilație și de aer condiționat, cele de alimentare cu apă potabilă, de sanitație, condițiile de igienă, de gestionare a deșeurilor rezultate din activitatea medicală), în scopul creșterii rezilienței edificiilor și infrastructurii la schimbările climatice			rea noilor rețele și exploatarea și menținerea rețelelor de inginerie existente în instituțiile medicale sunt adoptate și transpuse în legislația națională (numărul de acte legislative și/sau administrative modificate și adoptate drept rezultat al introducerii noilor standarde pentru rețelele de inginerie)		implicate Asistență externă		privește infrastructura și rețelele ingineresti. În acest context, au fost revizuite cerințele privind organizarea, funcționarea și asigurarea condițiilor sanitare în instituțiile medicale, inclusiv aspectele ce țin de infrastructură, dotări și sisteme tehnice, prin aprobarea Regulamentului sanitar privind condițiile de igienă pentru prestatorii de servicii medicale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 4/2026 (urmează a fi publicat în Monitorul Oficial). Totodată, în procesul de planificare, modernizare și reabilitare a infrastructurii medicale, sunt integrate cerințele tehnice privind alimentarea cu apă, canalizare, ventilație, energie și alte sisteme ingineresti, inclusiv din perspectiva asigurării continuității serviciilor medicale în condiții de fenomene climatice extreme. Activitățile vor continua prin actualizarea și dezvoltarea documentelor normative sectoriale relevante.
5.4.7. Promovarea modificării infrastructurii spitalicești pentru operaționalizarea „standardelor verzi” (ținând cont de infrastructura	Trim. IV, 2030	Ministerul Sănătății	Principiile de spital verde introduse pentru infrastructura spitalelor	154 747 500	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate	Neinițiat	Neinițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>

rezistentă la climă, de tehnologiile și de produsele recomandate în Ghidul OMS pentru instituții medicale rezistente climatic și sustenabile din perspectiva mediului din octombrie 2020)			Proiectele pentru rețehnologizarea clădirilor (aplicarea „standardelor verzi”) implementate în 5 spitale și în 20 de centre de asistență medicală primară		Asistență externă		
5.4.8. Asigurarea tuturor instituțiilor medicale cu surse alternative, inclusiv regenerabile, de electricitate, de apă, de căldură etc., iar în spitalele în care sursele alternative acoperă până la 30% din necesități, sporirea capacității acestora până la cel puțin 70%	Trim. IV, 2030	Ministerul Sănătății	Numărul instituțiilor medicale asigurate cu surse alternative de electricitate, de apă, de căldură etc. care să acopere nu mai puțin de 70% din necesități	154 747 500	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Neinițiat	Neinițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>
5.4.9. Sporirea accesului la unitățile medicale în comunitățile izolate a populației vulnerabile la efectele schimbărilor climatice, ținând cont de aspectele	Trim. IV, 2027	Ministerul Sănătății, Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească	Mecanismele de asigurarea accesului pentru populațiile vulnerabile sunt	53 149 500	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență	Neinițiat	Neinițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>

de gen, de vârstă și de migrație			stabilite și implementate Numărul de stații de asistență medicală urgentă care au fost asigurate cu ambulanțe de înaltă tracțiune		externă		
5.4.10. Crearea și menținerea în fiecare instituție medicală a rezervelor de: medicamente, consumabile, materiale sanitare, apă potabilă, alimente, carburanți etc.	Trim. IV, 2030	Ministerul Sănătății, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Un mecanism pentru asigurarea instituțiilor medicale cu rezerve suficiente pentru a răspunde la urgențe a fost creat și implementat	10 000 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Realizat Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale Cu referire la crearea și menținerea în fiecare instituție medicală a rezervelor de: medicamente, consumabile, materiale sanitare, apă potabilă, alimente, carburanți etc., Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale întreprinde măsuri de comunicare activă cu importatorii în vederea identificării soluțiilor viabile pentru aprovizionarea instituțiilor medicale din Republica Moldova cu medicamente de importanță socială. Aceste acțiuni vizează asigurarea disponibilității medicamentelor esențiale, inclusiv în situații de criză sau în cazuri de necesitate urgentă.	<i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>
5.4.11. Actualizarea permanentă și îmbunătățirea planurilor teritoriale și instituționale pentru pregătire și răspuns la urgențele de sănătate publică, inclusiv cele	Trim. IV, 2030	Ministerul Sănătății, Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Planurile teritoriale și instituționale pentru pregătire și răspuns la urgențele de sănătate	800 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Neinițiat	Neinițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>

cauzate de schimbările climatice			publică actualizate și îmbunătățite				
Acțiunea prioritară 5.5. Sporirea rezilienței infrastructurii sectorului transport prin aplicarea tehnologiilor ajustate la parametrii hidrometeorologici prognozați							
5.5.1. Revizuirea și îmbunătățirea standardelor pentru construcția, operarea și menținerea (O&M) infrastructurii drumurilor, ținând cont de schimbările climatice	Trim. IV, 2025	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Standarde relevante ASC pentru construcția infrastructurii noi și O&M a infrastructurii existente de drumuri adoptate și transpuse în legislația națională Numărul de acte legislative amendate și adoptate în rezultatul implementării noilor standarde	885 800	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate	Inițiat Pe parcursul anului 2024, reprezentanții Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” au participat la revizuirea codurilor practice: - NCM D 02.02:2018 „Prevenirea și combaterea înzăpezirii drumurilor publice” la cerințele comunitare și schimbările climatice în legătura cu încălzirea globală; - CP D 02.25. Mixturi asfaltice executate la cald. Condiții tehnice de proiectare, preparare și punere în operă a mixturilor asfaltice; - CP D 02.11 :2014 „Recomandări privind proiectarea străzilor și drumurilor din localități urbane și rurale” la cerințele comunitare și schimbările climatice în legătura cu încălzirea globală; - CP D 02.21:2015 Utilizarea materialelor geosintetice pentru construcția drumurilor la schimbările climatice și la cerințele comunitare în legătură cu încălzirea globală; - CP D 02.20:2012 „Recomandări tehnice privind structurile și tehnologiile de construcție ale drumurilor, trotuarelor, platformelor pe teritoriile cu destinație socio-culturală” la cerințele comunitare și schimbările climatice în legătură cu încălzirea globală; - CP D 02.08:2014 „Dimensionarea structurilor rutiere suplă” la cerințele comunitare și schimbările climatice în legătură cu încălzirea globală, care au ca obiectiv optimizarea infrastructurii rutiere pentru a răspunde noilor cerințe de mediu, siguranță și schimbări climatice.	Realizat PNUD Moldova În cadrul proiectului NAP2, PNUD Moldova a oferit sprijin Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) pentru elaborarea, în anul 2022, a unei foi de parcurs privind alinierea normativelor naționale în domeniul construcțiilor și transporturilor la legislația și directivele relevante ale Uniunii Europene, cu scopul de a identifica și aborda lacunele existente în ceea ce privește protecția activelor de infrastructură expuse riscurilor climatice. Ulterior, MIDR a solicitat suport suplimentar pentru ajustarea și/sau elaborarea a opt normative tehnice de construcții prioritare, identificate în foaia de parcurs, în vederea integrării parametrilor hidrometeorologici viitori prognozați pentru Republica Moldova, în special pentru sectorul transporturilor și al construcțiilor. În acest context, proiectul NAP2 a identificat, iar Comitetul de Coordonare al Proiectului a aprobat, ajustarea/elaborarea a trei normative, după cum urmează: -Recomandări privind proiectarea străzilor și drumurilor în localități urbane și rurale – CP D.02.11-2014; - Recomandări tehnice privind structurile și tehnologiile de construcție ale drumurilor, trotuarelor și platformelor în zonele cu destinație socioculturală – CP D.02.20-2012; - Utilizarea materialelor geosintetice în construcția drumurilor, inclusiv materiale de tip geogrid – CP D.02.21:2015. În luna februarie 2024, MIDR a înaintat oficial o solicitare suplimentară, aprobată de Comitetul de

						<p>Coordonare al Proiectului, pentru ajustarea/elaborarea altor trei normative tehnice, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Amestecuri asfaltice la cald. Condiții tehnice pentru proiectarea, prepararea și așternerea amestecurilor asfaltice – CP D.02.25:2021; - Dimensionarea sistemelor rutiere flexibile – CP D.02.08-2014; - Drumuri și poduri. Prevenirea și combaterea acumulărilor de zăpadă pe drumurile publice – NCM D.02.02:2018. <p>Normativele tehnice armonizate au ca obiectiv integrarea parametrilor hidrometeorologici viitori în proiectarea și construcția activelor tehnice și de infrastructură, contribuind astfel la creșterea rezilienței infrastructurii la schimbările climatice. Primele versiuni ale proiectelor de normative au fost livrate în anul 2024, iar MIDR a organizat ședințe ale comitetelor tehnice în luna februarie 2025, în urma cărora toate cele șase normative au fost aprobate.</p> <p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale În perioada 2023-2025, ministerul a aprobat și ajustat, sub aspectul schimbărilor climatice, următoarele documente normative privind construcția drumurilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - CP D.02.12:2024 „Drumuri și poduri. Recomandări metodice pentru reabilitarea îmbrăcăminților rutiere și fundațiilor prin metode de reciclare la rece” (Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 54/2024); - CP D.02.35:2024 „Drumuri și poduri. Dimensionarea ranforsărilor din beton de ciment ale structurilor rutiere rigide, suple și semirigide” (Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 59/2024); - CP D.02.31:2024 „Drumuri și poduri. Ghid privind fundațiile din piatră spartă și/sau amestec optimal și straturi rutiere din agregate naturale stabilizate cu ciment sau lianți hidraulici rutieri” (Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 55/2024); - CP D.02.30:2023 „Drumuri și poduri. Reglementări privind protecția mediului în activitatea de proiectare, construcție, modernizare, reabilitare și întreținere a drumurilor” (Ordinul ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 194/2023); - CP D.02.01:2023 „Drumuri și poduri. Ghid privind construcția fundațiilor și îmbrăcăminților din beton de ciment cilindrât” (Ordinul ministrului infrastructurii și
--	--	--	--	--	--	---

						dezvoltării regionale nr. 174/2023); - NCM D.02.38:2025 „Drumuri și poduri. Organizarea lucrărilor de drumuri” (Ordin ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 128/2025); - NCM D.02.01:2024 „Drumuri și poduri. Proiectarea drumurilor publice” (Ordin ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 90/2024).	
5.5.2. Incorporarea de cerințelor de reziliență climatică în proiectarea și ingineria infrastructurii de suport (drumuri, poduri, căi ferate etc.)	Trim. IV, 2030	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”, Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”	Numărul de proiecte de infrastructură adoptate, în care au fost integrate cerințele de reziliență climatică Numărul/lungimea de kilometri de drum proiectat cu integrarea adaptării la schimbările climatice	1 860 200	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Inițiat Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale În procesul de pregătire a documentației de licitație pentru viitoarele proiecte, cerințele de reziliență climatică au fost integrate în temele de proiectare pentru serviciile de proiectare a infrastructurii rutiere. Astfel, au fost stabilite clar cerințele referitoare la adaptarea infrastructurii rutiere la condițiile climatice viitoare, iar responsabilitatea implementării acestora a fost atribuită proiectanților, care vor avea obligația de a le respecta pe parcursul întregului proces de proiectare.	Inițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>
5.5.3. Elaborarea/actualizarea actelor normative/regulamentelor privind modernizarea sistemelor de drenaj pentru drumuri și pentru căi ferate și îmbunătățirea și	Trim. IV, 2030	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Întreprinderea de Stat „Administrația de	Numărul de acte/regulamente/reguli de proiectare cu privire la modernizarea sistemelor de	885 800	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Inițiat Referitor la elaborarea/actualizarea actelor normative/regulamentelor privind modernizarea sistemelor de drenaj pentru drumuri și pentru căi ferate și îmbunătățirea colectării și evacuării apelor pluviale de pe drumuri și de pe căi ferate, în normativul Reguli privind efectuarea inspecției, diagnosticării, stabilirea stării tehnice a lucrărilor de artă (poduri, podețe) amplasate pe drumuri (urmează a fi aprobat) sunt prevăzute măsuri privind modelizarea sistemelor de drenaj	Inițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>

evacuării apelor pluviale de pe drumuri și de pe căi ferate		Stat a Drumurilor”	drenaj adoptate Numărul de proiecte de infrastructură adoptate/lansate pentru modernizarea drenajului drumurilor			pentru drumuri și îmbunătățirea colectării și evacuării apelor pluviale (calculul hidraulic).	
5.5.4. Elaborarea mecanismelor de verificare a calității infrastructurii drumurilor construite/reabilitate potrivit noilor standarde de ASC	Trim. IV, 2030	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Întreprinderea de Stat „Administrația de Drumuri”	Numărul mecanismelor de verificare a calității infrastructurii drumurilor și a actelor de punere în aplicare a acestora	885 800	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Surse externe	Inițiat Cu privire la mecanismele de verificare a calității infrastructurii drumurilor construite/reabilitate, potrivit noilor standarde de ASC, acestea sunt elaborate conform procedurilor stipulate în Codul Urbanismului și Construcțiilor și altor acte normative în vigoare.	Inițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>
5.5.5. Revizuirea/adoptarea cadrului normativ al transportului naval prin prisma racordării la schimbările climatice	Trim. IV, 2025	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Navală a Republicii Moldova	Numărul de acte revizuite/adoptate în rezultatul implementării noilor standarde	În limitele alocațiilor bugetare	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă	Realizat Ce ține de revizuirea/adoptarea cadrului normativ al transportului naval prin prisma racordării la schimbările climatice, pe parcursul anului 2024, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 544 din 24-07-2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim. Actualmente, în Registrul de stat al navelor nu sunt înregistrate nave maritime care arborează Pavilionul Republicii Moldova.	Realizat Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul a inițiat procesul de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului privind reciclarea navelor (transpunere Regulamentul (UE) nr. 1257/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind reciclarea navelor). Regulamentul stabilește cadrul juridic privind reciclarea navelor, având ca obiectiv prevenirea și reducerea impactului negativ asupra sănătății umane și asupra mediului rezultat din activitățile de reciclare.

							Proiectul reglementează condițiile în care navele care intră sub incidența sa pot fi reciclate, instituie obligația întocmirii și menținerii inventarului materialelor periculoase, stabilește utilizarea exclusivă a instalațiilor care îndeplinesc cerințele stabilite sau care sunt deja incluse pe Lista europeană și definește responsabilitățile armatorilor, ale autorităților competente și ale instalațiilor de reciclare, în vederea alinierii legislației la standardele Uniunii Europene și cele internaționale dezvoltate în cadrul Organizației Maritime Internaționale. Totodată, relevăm că a fost asigurat progresul în procesul de aderare la instrumente internaționale esențiale, inclusiv la Convenția din 2001 privind răspunderea civilă pentru prejudiciile cauzate de poluarea cu hidrocarburi de consum de la nave.
Acțiunea prioritară 5.6. Adaptarea sectorului resurse de apă la schimbările climatice prin utilizarea eficientă a resurselor, prin asigurarea calității și cantității acestora și prin reducerea riscului de inundații							
5.6.1. Asigurarea funcționalității și populării cu date a Sistemului informațional automatizat „Cadastrul de stat al apelor”	Trim. IV, 2030	Agencia „Apele Moldovei”	Cadastru operațional și în utilizare	3 562 400	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate	În proces de realizare Agencia „Apele Moldovei” Cu referire la asigurarea funcționalității și populării cu date a Sistemului informațional automatizat „Cadastrul de stat al apelor”, pe parcursul anului 2024 au fost incluse 77 de obiecte. Actualmente, sistemul informațional este în proces de transmitere de la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare către Ministerul Mediului.	În proces de realizare, <i>păstrând progresele din 2024</i> <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>
5.6.2. Asigurarea evaluării regulate a bilanțului de utilizare a apei la nivel de bazin/sub-bazin prin utilizarea instrumentelor moderne de modelare (WEAP, Hec, Ras etc.)	Trim. IV, 2026	Agencia „Apele Moldovei”	Rapoarte anuale de bilanț hidrografic pregătite și publicate	1 900 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (proiectul „EU4 Environment	Neinițiat	Neinițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>

					– Water and Data”)		
5.6.3. Evaluarea investițiilor privind utilizarea inundațiilor controlate (tipul polder)	Trim. IV, 2026	Agencia „Apele Moldovei”, Agencia de Mediu	Documentația tehnică pregătită și debursările la reconstrucția polderului efectuată	3 000 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate la Ambasada Suediei (Proiectul „Nistru-2”)	Neinițiat	Neinițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>
5.6.4. Revizuirea normelor pentru aprovizionare cu apă și canalizare pentru localitățile din următoarele categorii: > 2,000-5,000 și 5000-10,000 populație	Trim. IV, 2024	Agencia de Mediu, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Amendamentele la actele normative aprobate	1 000 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă, (proiectul „EU4 Environment – Water and Data”)	Realizat Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Cu referire la revizuirea normelor pentru aprovizionare cu apă și canalizare pentru localitățile din următoarele categorii: > 2,000-5,000 și 5000-10,000 populație, prin Legea nr. 133/2024 pentru modificarea unor acte normative (perfeccionarea guvernantei și reglementării sectorului de alimentare cu apă și de canalizare) au fost operate modificări la Legea nr. 303/2013 cu impact asupra reglementării serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, pentru localitățile cu populație cuprinsă între 2.000-5.000 și 5.000-10.000 locuitori. Articolul 8 al Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare a fost completat cu un nou alineat: „(21) Autoritățile administrației publice locale ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi care au un număr mai mare de 3000 de locuitori, conform datelor oficiale privind populația furnizate de Biroul Național de Statistică, asigură furnizarea/prestarea serviciului	Realizat <i>cu progres adițional în 2025</i> Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale În anul 2024, a fost inițiat procesul de actualizare a normativelor în construcție: - NCM G.03.02:2015 Rețele și instalații exterioare de canalizare; - NCM G.03.01:2017 Instalații și rețele de alimentare cu apă și canalizare. Stații de capacitate mică de epurare a apelor uzate comunale. Totodată, în luna august a anului 2025, a fost inițiat procesul de elaborare a unui normativ nou în construcție: Rețele și instalații exterioare de alimentare cu apă. În cadrul acestor documente vor fi abordate aspectele privind normele pentru aprovizionarea cu apă și canalizare pentru localitățile din categoriile: > 2,000-5,000 și 5000-10,000 de persoane.

						<p>public de alimentare cu apă și de canalizare prin intermediul unui operator/operator regional titular de licență”. Prevederile aliniatului respectiv se vor pune în aplicare din data de 13.01.2027.</p> <p>Agenția Națională pentru Sănătate Publică Cu referire la revizuirea normelor pentru aprovizionare cu apă în localitățile cu peste 2.000 de locuitori, au fost întreprinse măsuri pentru elaborarea și modificare cadrului legislativ. Astfel, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 651 din 06.09.2023 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind supravegherea și monitorizarea calității apei potabile. Obiectivul acestui regulament este de a asigura siguranța apei potabile prin implementarea unui sistem adecvat de management al riscurilor, care acoperă toate etapele sistemului de alimentare cu apă potabilă. În acest context, furnizorii de apă, în procesul de identificare a pericolelor și evaluare a riscurilor, vor lua în considerare riscurile generate de schimbările climatice, de pierderile de apă și de conductele avariate. În prezent, se află la etapa de avizare Proiectul de Lege pentru modificarea Legii privind calitatea apei potabile nr. 182/2019. Prin modificările aduse acestui proiect, vor fi stabilite prevederi clare pentru asigurarea accesului universal la apă potabilă. Garantarea accesului universal la apă potabilă de calitate contribuie la reducerea inegalităților sociale și oferă o protecție sporită categoriilor vulnerabile din rândul populației. Cerințele stabilite în aceste acte legislative vizează furnizorii de apă potabilă care deservește mai mult de 50 de persoane, subliniind importanța aplicării unor standarde stricte pentru siguranța și accesibilitatea apei potabile.</p>	
5.6.5. Sporirea nivelului de reutilizare a apei pentru necesitățile menajere și industriale și promovarea practicilor de	Trim. IV, 2024	Agenția de Mediu, Ministerul Mediului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării	Studiu național de evaluare și fezabilitate privind reutilizarea apei	2 750 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate și asisten	<p>Parțial realizat</p> <p>Studiul privind Reutilizarea potențială a apelor uzate în agricultură și perspectivele de gestionare a resurselor de apă în Moldova, este în proces de desfășurare. Studiul este prevăzut a fi finalizat la sfârșitul anului 2025.</p>	<p>Parțial realizat</p> <p>Ministerul Mediului În luna mai a anului 2025, proiectul Institutului de Mediu de la Stockholm (SEI) - „Agenda Verde pentru Armenia, Georgia, Moldova și Ucraina”, finanțat de Agenția Suedeză pentru Cooperare Internațională pentru Dezvoltare (Sida), în colaborare cu Ministerul Mediului din Republica Moldova, a organizat un atelier</p>

producție mai curată		ii Regionale	pentru necesități menajere și industriale elaborate		ța externă (BEI, BM)		de lucru privind reutilizarea apelor uzate epurate în irigare, care a reunit peste 30 de cercetători și reprezentanți ai autorităților din domeniile mediu, agricultură, infrastructură, sănătate și siguranță alimentară. În cadrul atelierului au fost prezentate și discutate principalele constatări și recomandări ale primei etape a studiului din cadrul Proiectului Agenda Verde pentru Moldova, o evaluare preliminară de ansamblu desfășurată în perioada octombrie 2024 – februarie 2025. Studiul analizează reutilizarea apelor uzate epurate pentru irigare în agricultură, cu accent pe standarde și pe modernizarea infrastructurii. În contextul în care Moldova se confruntă tot mai des cu secete și deficit de apă, cercetarea explorează cum apele recuperate pot deveni o sursă stabilă de irigare, aducând astfel beneficii economice și de mediu. Cercetarea urmărește să sprijine procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, oferind asistență tehnică pentru evaluarea fezabilității reutilizării apelor uzate în irigarea agricolă, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele minime pentru reutilizarea apei. Evenimentul a marcat, de asemenea, inițierea etapei a doua a proiectului care constă în studii pilot privind reutilizarea apelor uzate epurate în Republica Moldova. Următoarea etapă a studiului va include evaluări detaliate de fezabilitate pentru cel puțin trei stații de epurare, analizând tehnologiile, infrastructura, costurile, potențialul de irigare și calitatea apei. Totodată, vor fi elaborate măsuri de reglementare care să sprijine reutilizarea sigură a apelor uzate epurate în agricultură. De asemenea, proiectele pilot vor fi extinse pentru a optimiza strategiile de irigație adaptate diferitelor culturi și tipuri de sol, contribuind la dezvoltarea unor soluții durabile de gestionare a resurselor de apă în Republica Moldova.
5.6.6. Asigurarea/consolidarea utilizării autorizate a apei, măsurarea consumului de apă (în special irigarea la scară mică), sistemul	Trim. IV, 2024	Ministerul Mediului	Acte normative elaborate/revizuite pentru a asigura faptul că taxele	3 543 300	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asiste	Realizat Pentru asigurarea/consolidarea utilizării autorizate a apei, măsurarea consumului de apă (în special irigarea la scară mică), sistemul taxelor pentru apă reconsiderat etc., prin Legea nr. 212/2023 pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica bugetar-fiscală), în vigoare de la 1 ianuarie 2024, a fost modificat art. 301 alin.	Realizat <i>(acțiunea a fost realizată în termen în anul 2024)</i>

taxelor pentru apă reconsiderat etc.			pentru utilizarea apei sunt colectate și canalizate pentru a finanța Managementul integrat al resurselor de apă (în conformitate cu cerințele Directivei Cadru pentru Apă a UE)		nță externă (proiectul „EU4 Environment – Water and Data”)	(1), prin care taxa pentru folosința apei se varsă 50% la bugetul local de nivelul întâi, iar 50% la bugetul de stat, până atunci fiind 100% la APL.	
5.6.7. Adoptarea de măsuri mai bune pentru managementul cererii de apă prin reactivarea utilizării instrumentelor relevante (recoltarea apei pluviale, construcția bazinelor de acumulare a scurgerilor etc.)	Trim. IV, 2030	Agenția „Apele Moldovei”	Cel puțin 100 de bazine pentru acumularea scurgerilor sunt construite	31 250 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate	Neinițiat	Neinițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>
5.6.8. Integrarea aspectelor de reziliență la schimbările climatice (riscurile de inundații și secete) în proiectarea instalațiilor de tratare a apei și	Trim. IV, 2024	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Mediului	Acte normative ajustate	În limitele alocațiilor bugetare	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate	Realizat Ce ține de adoptarea de măsuri mai bune pentru managementul cererii de apă prin reactivarea utilizării instrumentelor relevante (recoltarea apei pluviale, construcția bazinelor de acumulare a scurgerilor etc.), pe parcursul anului 2024, au fost coordonate 35 proiecte de execuție privind construcția/reconstrucția bazinelor de apă.	Realizat Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale În anul 2024, a fost inițiat procesul de actualizare a normativelor în construcție: - NCM G.03.02:2015 Rețele și instalații exterioare de canalizare; - NCM G.03.01:2017 Instalații și rețele de alimentare cu apă și canalizare. Stații de capacitate mică de epurare a apelor uzate comunale.

epurarea apelor uzate							Totodată, menționăm că în luna august a anului 2025, a fost inițiat procesul de elaborare a unui normativ nou în construcții: Rețele și instalații exterioare de alimentare cu apă. În cadrul acestor documente vor fi abordate aspectele privind normele pentru aprovizionarea cu apă și canalizare pentru localitățile din categoriile: > 2,000-5,000 și 5000-10,000 de persoane.
5.6.9. Revitalizarea zonelor umede naturale în regiunile Nistrul de Jos și Prutul de Jos și restabilirea țărmului natural al râurilor mici (șerpuirea, re-vegetarea malurilor)	Trim. IV, 2026	Agenția Apele Moldovei, Institutul de Ecologie și Geografie al Universității de Stat din Moldova	Planuri de management Master pentru revitalizarea zonelor umede și restabilirea țărmurilor naturale ale râurilor mici elaborate	3 000 000	Bugetul autorității/instituțiilor implicate Asistență externă (eventual ADA)	Neinițiat	Neinițiat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>
5.6.10. Optimizarea numărului de baraje construite pe afluenții râurilor Nistru și Prut	Trim. IV, 2026	Agenția „Apele Moldovei”	Numărul de baraje pentru a fi demontate este identificat	2 500 000	Bugetul autorității/instituțiilor implicate	Inițiat Cu referire la optimizarea numărului de baraje construite pe afluenții râurilor Nistru și Prut, în anul 2024, prin intermediul Proiectului „Sprijinirea autorităților moldovenești în managementul durabil al râului Nistru” Proiectul/Nistru 2, a fost lansat concursul pentru contractarea experților în vederea definitivării metodologiei de lichidare a iazurilor/lacurilor de acumulare, metodologiei care va reglementa modalitatea de lichidare.	În proces de realizare Ministerul Mediului În perioada de raportare a fost promovată Metodologia de identificare a iazurilor și a lacurilor de acumulare destinate lichidării, aceasta a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului Nr. 40/2026.
5.6.11. Stabilirea parteneriatului public-privat (PPP) pentru recoltarea apei pluviale sau inițiative de reutilizare a apei	Trim. IV, 2025	Ministerul Mediului, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Baza legală pentru stabilirea PPP în sectorul apei este ajustată		Bugetul autorității/instituțiilor implicate Asistență	Neinițiat	Nerealizat <i>(nu au fost raportate progrese în anul 2025)</i>

			Cel puțin 2 proiecte PPP sunt lansate		nță externă (BEI BM)		
5.6.12. Reabilitarea/ crearea infrastructurii de stăvilire a inundațiilor și viiturilor	Trim. IV, 2030	Agencia „Apele Moldovei”	Kilometri de baraje de protecție reconstruite/ construite	23 187 500	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate Asistență externă (BEI BERD)	În proces de realizare Pe parcursul anului 2024 au fost executate lucrări de reconstrucție a digurilor de protecție contra inundațiilor pe cursul râului Nistru în preajma satelor Răscăieți, Olănești, Crocmaz și Tudora r-nul Ștefan Vodă, fiind reabilitați 10 km de dig.	În proces de realizare Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” Pe parcursul anului 2025, au fost executate lucrări de reabilitare a digului de protecție contra inundațiilor aferent Polderului nr. 2, r-nul Cantemir. Lucrările au fost realizate pe o lungime de 12,30 km, din lungimea totală a digului de 13,58 km. Intervențiile au avut drept scop menținerea și creșterea capacității de protecție a polderului și diminuarea riscurilor asociate inundațiilor, prin reabilitarea sectoarelor prioritare ale digului. Totodată, pe parcursul anului 2025, Administrația Națională „Apele Moldovei” a întreprins un set de acțiuni operative și de monitorizare în teren, cu accent pe digurile amplasate de-a lungul râului Prut. În acest sens, au fost efectuate inspecții periodice în teren, având drept scop principal, monitorizarea stării tehnice a digurilor și a elementelor constructive aferente (coronament, taluzuri); identificarea și depistarea sectoarelor cu potențial periculos, inclusiv porțiuni afectate de eroziune, tasări, degradări ale taluzurilor, alunecări locale, infiltrații și alte semne de comportare necorespunzătoare; prioritizarea sectoarelor vulnerabile și stabilirea necesităților de intervenție pentru prevenirea producerii avariilor și reducerea riscurilor de inundații.
5.6.13. Stabilirea și echiparea posturilor hidrologice (circa 15 posturi) pe principalii afluenți ai râurilor Prut și Nistru și asigurarea resurselor umane	Trim. IV, 2026	SHS	Fluxul de date de la posturile hidrologice este disponibil și accesibil în baza de date privind schimbările climatice	20 000 000	Bugetul autorităților/instituțiilor implicate	Inițiat Referitor la stabilirea și echiparea posturilor hidrologice (circa 15 posturi) pe principalii afluenți ai râurilor Prut și Nistru și asigurarea resurselor umane, prin intermediul proiectelor de asistență tehnică internațională dezvoltate cu Institutul Suedez de Meteorologie și Hidrologie, cât și cu Banca Mondială se planifică modernizarea și dotarea posturilor hidrometrice cu echipamente.	În proces de realizare Serviciul Hidrometeorologic de Stat Prin intermediul Proiectului „Îmbunătățirea securității umane în Moldova prin reziliența agroalimentară la intensificarea șocurilor externe și climatice” implementat în perioada 2024–2025 de PNUD Moldova și cu sprijinul financiar al Guvernului Japoniei, SHS a beneficiat de instalarea a <i>cinci stații automate hidrologice</i> .

